

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подкрепяни от ЕФРР (цел „Инвестиции за работни места и растеж“), ЕСФ+, Кохезионния фонд, ФСП и ЕФМДРА — член 21, параграф 3

ССИ	
Наименование на английски език	[255] ¹ PROGRAMME ENVIRONMENT 2021-2027
Наименование на националния(те) език(ци)	[255] ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г.
Версия	6
Първа година	[4] 2021
Последна година	[4] 2027
Допустими от	01.01.2021 г.
Допустими до	31.12.2029 г.
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Несъществено прехвърляне (чл. 24, параграф 5 от POP)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДРА)	Северозападен район Северен централен район Североизточен район Югоизточен район Южен централен район Югозападен район
Съответен(и) фонд(ове)	☒ ЕФРР
	☒ Кохезионен фонд
	☐ ЕСФ+
	☐ ФСП
	☐ ЕФМДРА
Програма	☐ По цел „Инвестиции за работни места и растеж“ само за най-отдалечените региони

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката²

¹ Числата в квадратните скоби указват броя на знаците без интервалите.

² За програми, ограничени до подкрепа на специфичната цел, определена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+, не е необходимо описанието на програмната стратегия да е свързано с предизвикателствата, посочени в член 22, параграф 3, буква а), точки i), ii) и vi) от POP.

Основание: член 22, параграф 3, буква а), подточки i)-viii) и х), и член 22, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060 (ROP)

Текстово поле [30 000]

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

Хоризонталният характер на политиките по околна среда и изменение на климата предопределя спазването на хоризонталните принципи, определени в чл. 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и чл. 10 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), вземайки предвид Хартата на основните права на ЕС. Аналогично се гарантира спазване правата на хората с увреждания и осигуряване на достъпност, премахване на неравнопоставеността и насърчаване равенството между половете, както и противопоставяне на дискриминацията по пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Секторният характер на програмата сам по себе си предопределя основната ѝ цел за съхраняване, опазване и подобряване качеството на околната среда, както е предвидено в чл. 11 и чл. 191, пар. 1 от ДФЕС, като се взема предвид принципът „замърсителят плаща“. Главните цели ПОС 2021-2027 г. отговарят на целите на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ) за изменение на климата и риска от бедствия, води, кръгова икономика, биоразнообразие и намаляване замърсяването на въздуха, като напълно зачитат европейското и национално законодателство в областта на околната среда, ресурсната и енергийната ефективност, кръговата икономика. Те са в съответствие с целта на ОН за насърчаване на устойчивото развитие и действията в областта на климата. По време на изпълнението на програмата ще се насърчава стратегическото използване на обществените поръчки в подкрепа на целите на политиката (включително усилията за професионализация за преодоляване на пропуските в капацитета). Бенефициентите ще бъдат насърчавани да използват повече критерии, свързани с качеството и с разходите за жизнения цикъл, ако е възможно. Когато е подходящо, в процедурите за обществени поръчки могат да бъдат включени екологични (напр. критерии за зелени обществени поръчки) и социални критерии, както и стимули за иновации. Също така, ще се търсят възможности за предоставяне на подкрепа на уязвими групи, напр. при подбора на крайни получатели при подмяна на топлоуреди на твърдо гориво приоритетно ще се разглеждат домакинства с ниски доходи, които получават помощи за отопление, и други представители на уязвими групи. Проверката на ЕС за пригодност на Директиви 2004/107/ЕС и 2008/50/ЕС констатира, че замърсяването на въздуха води и до социални разходи по отношение на неравенствата и социалната устойчивост. Следователно мерките за намаляване на замърсяването на въздуха могат да имат положително въздействие за подобряване на социалната устойчивост.

ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

I. Общи икономически условия, научени уроци и инвестиционни нужди въз основа на предизвикателствата, идентифицирани в европейски и национални препоръки

В последните десет години България запазва стабилност по отношение на макроикономическата среда. Политиката на сближаване има голямо отражение върху икономиката на ЕС и в частност на България, а ефектът от инвестициите се натрупва в дългосрочен план. Очаква се, че финансираните от ЕС инвестиции ще продължат да стимулират икономическия растеж³. Нарастването на публичните инвестиции показва

³ Седми доклад за икономическо, социално и териториално сближаване, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr_bg.pdf

ясно връзката между европейските програми и напредъка на страната в социално-икономическо отношение.

След присъединяването към ЕС България увеличава разходите си за опазване на околната среда и постига подобрене в своите екологични показатели, но все още остават някои значими предизвикателства. Като резултат от опита, натрупан през предишните програмни периоди, вземайки предвид специфичните препоръки в Доклада за България за 2019 г. и 2020 г., за периода 2021-2027 са идентифицирани пет приоритета, които да бъдат финансирани по програмата, като същите са насочени към постигане на цел на политиката 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060. Предвидените инвестиции ще допринесат за постигането на целите, определени в Националната програма за развитие България 2030 (НПР България 2030), по-специално приоритети „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ и „Чист въздух и биоразнообразие“ в ос на развитие 2 „Зелена и устойчива България“ и приоритет „Местно развитие“ в ос на развитие 3 „Свързана и интегрирана България“.

II. Води

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

България все още не е достигнала съответствие с изискванията на Директива 91/271/ЕИО и Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] съгласно Националния инвестиционен план за ВиК (НИП) – отключващо условие за ВиК сектора. Въпреки че системите за централно водоснабдяване покриват 99,4% от населението при сравнително добро качество на питейната вода, в последните години се наблюдават отклонения по някои индикатори (хром, манган, магнезий, желязо и др.). Често това се дължи на амортизирани тръби и аварии, а това води и до воден режим. Тръбите са на средна възраст 36 години, над 50% от водата е „неносеща приходи“. НИП извежда инвестициите, с които качеството на водата и използването на ресурси във водоснабдяването да отговорят на изискванията на Директивата за питейни води.

Въз основа на приоритизацията в Регионалните прединвестиционни проучвания (РПИП) ще бъдат изпълнявани мерки за изграждане на Пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ) или изграждане/свързване с нови водоизточници и проектиране и изграждане на санитарно-охранителни зони за тях, за да се адресират несъответствията в качеството на питейните води.

По отношение на канализацията и пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ), свързаността на населението нараства при подобряване на технологиите на пречистване. Въпреки това нуждите от инвестиции в отрасъла остават високи, предвид ангажиментите на страната за постигане на съответствие с европейските директиви. По отношение на Директива 91/271/ЕИО НИП идентифицира 332 агломерации (99 над 10 000 е.ж.). 253 от тях се намират на територията на консолидиран район (75 над 10 000 е.ж. в 22 консолидирани района и 3 в София-град). Неконсолидираните райони са 6 с 79 агломерации (21 над 10 000 е.ж.). Следва да се има предвид, че разработването на РПИП само за консолидирани ВиК райони променя големината и обхвата на някои от агломерациите. Това води до актуализация на данните по отношение броя агломерации в страната, съответно до различия на данни в НИП спрямо тези в докладването по Директивата и с текста на ОПОС 2014-2020.

Независимо от значителните нужди в НИП, които надхвърлят наличното финансиране, съответствието с двете директиви се увеличава чувствително в резултат на изградената нова инфраструктура и по-доброто отчитане и оценка на данните с разработените РПИП. Финансовите нужди във ВиК отрасъла, съгл. табл. 6 в НИП, възлизат на 7 млрд. евро, от които 2,88 млрд. евро – за агломерации над 10 000 е.ж., а 2,96 млрд. евро – за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. ОПОС 2014-2020 г. насочи около 1 млрд. евро

за подкрепа на агломерации с над 10 000 е.ж. в 16 консолидирани региона. Научените уроци от периода показват, че преходът към инвестиции на регионално ниво е съществено предизвикателство предвид преминаването от бенефициент-община към ВиК оператор, липсата на капацитет за управление на проекти при операторите, тяхната финансова устойчивост при изискването за социално поносими цени на услугите.

Планираната подкрепа за 2021-2027 г. надгражда резултатите от 2014-2020 г., като ПОС продължава да финансира най-значимите нужди с висок приоритет във ВиК отрасъла, като се води от НИП за ВиК и РПИП. Съобразявайки регионалния подход, е предложен проект на Закон за ВиК, с който консолидацията на ВиК операторите става задължителна за всички области в страната.

Съгласно вторите ПУРБ екологичното състояние е добро или много добро в 46% от всички оценени повърхностни водни тела. Налага се изводът, че страната следва да инвестира допълнително за постигане целите за добро състояние на водите в съответствие с Рамковата директива за водите (РДВ). В тази връзка е необходимо да продължат усилията за подобряване на състоянието на водните тела чрез усъвършенстване на ПУРБ и изпълнение на мерките, заложи в тях.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Предвидените инвестиции по приоритет 1 „Води“ ще допринесат за осигуряването на съгласуваност и постигането на националните цели, заложи в приоритет 9 „Местно развитие“ на НПР България 2030 и целта на ООН „Осигуряване на достъпно и устойчиво управление на водните и канализационни мрежи за всички“.

Планираните мерки са с принос към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, приоритетна област 4 „Качество на водите“ от ревизирия План за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион (СЕСДР, съгл. работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.) чрез инвестициите в инфраструктура за събиране, отвеждане и пречистване на водите, опазване на водните ресурси и гарантиране на водоснабдяване. В допълнение, подкрепата по приоритета има принос към Плана за действие на ЕС „Към нулево замързяване на въздуха, водите и почвите“ чрез подкрепа за постигане на целите за добро състояние на водните тела, в т.ч. и крайбрежните води при изпълнение на предвижданията в ПУРБ и Морската стратегия на България. Що се отнася до „Неутралност по отношение на климата“, ще бъдат подкрепени действия за ефективно използване на водния ресурс чрез подкрепа за управление на засушаването.

III. Отпадъци

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

В България са предприети инициативи, вкл. законодателни, за хармонизиране на националните политики с тези на европейско ниво за намаляване на количеството на отпадъците и прехода към кръгова икономика.

На практика са постигнати съществени резултати, но управлението на отпадъците продължава да е предизвикателство (Доклад за България 2020). Генерираните битови отпадъци са с тенденция на трайно намаление, което за периода 2008-2018 г. е около 36% (Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г., отключващо условие). Делът на третираните битови отпадъци нараства (2017 г. е 99,7%), а на депонираните отпадъци намалява значително, но през 2017 г. (61,8%) остава по-висок от средното за ЕС (23,5 %). Делът на населението, обхванато от система за организирано сметосъбиране е 99,8% и включва 4 698 населени места (НСИ

2018 г.). Нивото на рециклиране на битови отпадъци за 2017 г. е 34,6% все още далеч от стойностите на ниво ЕС (46,5%, Eurostat).

ОПОС е водещият източник за финансиране за публична инфраструктура за управление на битовите отпадъци. През програмния период 2007-2013 г. са подпомогнати инвестиционни проекти в 20 Регионални сдружения за управление на отпадъците (PCYO), в т.ч.: клетки на депа за битови отпадъци с общ капацитет от над 6 млн. т; инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци с общ капацитет от над 350 хил.т/год.; за компостиране на зелени отпадъци с общ капацитет от 200 хил.т/год.; за анаеробно разграждане с общ капацитет от 20 хил.т/год. и др. Чрез ОПОС 2014-2020 г. са финансирани проекти за управление на битови отпадъци в 24 PCYO, в т.ч.: 19 инсталации за предварително третиране; 43 компостиращи и 3 анаеробни инсталации, инсталация за оползотворяване на RDF с производство на енергия и рекултивация на 54 стари депа. Тези проекти имат принос за намаляване на количеството на депонирани отпадъци с над половин милион тона - около 28% спрямо депонираните през 2012 г.

Изградената инфраструктура няма достатъчен капацитет за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните количества битови отпадъци съобразно новите цели на ЕС (НПУО 2021-2028). Ето защо през периода 2021-2027 г. приоритет се дава на финансирането за развитие и подобряване на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, по-специално инфраструктура, която цели повторна употреба, рециклиране и разделно събиране за постигане целите към 2030 г. Инвестициите в регионалната инфраструктура ще бъдат насочени към PCYO и общините от Приложения № 6, 7 и 8 на НПУО 2021-2028 г. Необходими са и повече усилия и за повишаване на общественото съзнание и повишаване на базата от знания като ключови действия за подобряване управлението на отпадъците чрез предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Подкрепата за рекултивация на депа е с цел да се намали рискът от замърсяване на околната среда и увреждане на човешкото здраве. Преобладаващата част от строителните отпадъци имат голям потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчно капацитет за рециклирането им (НПУО 2021-2028). Постигането на по-високи нива на рециклиране и оползотворяване изисква значителни инвестиции и усилия от страна на българските компании (Стратегия за преход към кръгова икономика 2021-2027 г.).

Инвестициите за периода 2021-2027 г. се фокусират върху интервенции, стимулиращи прехода към кръгова икономика. Подкрепата на демонстрационни проекти по ОПОС 2014-2020 г. допринася в тази посока, включително и чрез повишаване на общественото съзнание за йерархията за управлението на отпадъците, за генериране на „добри практики“ и идеи, както и възможност за последващото им прилагане в по-широк мащаб.

Принос за постигане целите, заложен в стратегически документи

Инвестициите се основават на и допринасят за целите на НПУО 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика 2021-2027 г. Препоръките по други стратегически документи като Докладите за България 2019 г. и 2020 г., Доклада за ранно предупреждение за България 2018 г., НПР България 2030 г., Стратегията за МСП 2021-2027 г. също са взети предвид.

IV. Биоразнообразие

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

В сектор „биологично разнообразие и Натура 2000“ продължават усилията за опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие. Със Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) още през 2002 г. започва процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000, като чрез него се въвеждат нормите на двете европейски природозащитни директиви. От 2002 г. до 2006 г. чрез изпълнението на редица проекти е изработен национален списък с Натура 2000 места. През 2008-2019 г. списъкът е неколккратно допълван и разширяван. Приносът на страната към мрежата се изразява в защитени зони (ЗЗ) с обща площ 4,15 млн.ха (3,87 млн.ха разположени на сушата, а 2 821.35 км² - морска територия). Предмет на опазване в България са 92 типа природни местообитания и 121 вида, различни от птици – в т.ч. 28 приоритетни местообитания и 8 приоритетни вида, както и 239 птици.

През 2007-2013 г. със средства от ЕСИФ е подкрепено изпълнението на редица проекти в защитените територии и ЗЗ – за картиране и определяне природозащитното състояние на местообитания и видове – фаза I, на база на която страната извърши първото си докладване към ЕК по чл. 17 на Директива 92/43/ЕЕС и чл. 12 на Директива 2009/147/ЕО; разработване и внедряване на информационна система за ЗЗ от Натура 2000 с цялата налична информация за състоянието на видовете и местообитанията; Национална информационна и комуникационна стратегия (НИКС) за Натура 2000 с определени приоритетни теми, заинтересовани страни и комуникационни канали. През 2014-2020 г. фокусът е изцяло върху Натура 2000, където близо 60 млн. евро се инвестират за завършване изграждането на мрежата в морска среда и за консервационни мерки за влажни зони, птици, природни местообитания. Разработен е подход за управление на ЗЗ, което е сред най-важните мерки в Национална приоритетна рамка за действие (НПРД) 2014-2020 г., както и в т.нар. Position paper за периода от страна на ЕК. Генерирано е забавяне във въвеждането на подхода предвид необходимостта от постигане на консенсус между всички заинтересовани страни. С РМС № 147/05.03.2020 г. са одобрени измененията в ЗБР, с които се предлага сформирание на национален орган, който изготвя методическите указания, инструкции, ръководства, процедури и обобщава наличната информация за целите на докладването по чл. 12 и чл. 17 на двете Директиви, и регионални органи, отговорни за разработването на териториални планове за управление с необходимите консервационни мерки за съответните зони. Към октомври 2021 г. това предложение за изменение на ЗБР все още не е одобрено от НС. Управленският подход е разработен по ОПОС 2014-2020 г., реформата се въвежда по Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), а ПОС 2021 – 2027 г. подкрепя разработването на плановете за управление, вкл. необходимата активна комуникация със заинтересованите страни, за да се гарантира разбиране и приемственост. Най-важната цел е да се осигури изпълнението на консервационни мерки за постигане на по-добър природозащитен статус на видове и местообитания. В тази връзка, през 2021-2027 г. се предвижда подкрепа за Натура 2000 за постигане на съответствие с двете Директиви, но е планирана подкрепа и извън мрежата, като мерките съответстват на Националната стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. и други национални документи.

Предизвикателствата в опазването на биоразнообразието са свързани с различни фактори като големия брой обезлюдени земи в мрежата Натура 2000, ЗЗ в труднодостъпни райони, ограничено покритие на ниво ЕС на някои видове и местообитания, което води до лимитирана експертиза, специално в България.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Планираните инвестиции се базират на анализите, изводите и определените в Националната рамка за приоритетни действия (НРПД) мерки за периода 2021-2027 г. Те са в съответствие със Стратегията за биоразнообразие на ЕС 2030, националната

Стратегия за биоразнообразие 2030 и съобразяват плановете за управление на защитени територии и зони и плановете за действие, като допринасят за постигането на целите на ос за развитие 2 „Зелена и устойчива България“, приоритет 5 „Чист въздух и биоразнообразие“ на НПП България 2030.

Планираните мерки допринасят и за стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Опазване на околната среда“, Приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от ревизирания План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.). Подкрепата по приоритета има пряк принос и към Морската стратегия на България за постигане и поддържане на добро състояние на морската среда, специално предвид мерките по опазване видовете и местообитанията в акваторията на Черно море.

V. Риск и изменение на климата

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

Що се отнася до **риска и адаптацията към изменението на климата**, наводненията остават едно от най-значимите природни бедствия за България. Отчетено е, че те са нанесли големи щети, следвани от свлачища, засушавания и пожари, земетресения (НСИ, 2018). Нанесените щети са показател, че обществото все още не е достатъчно защитено и подготвено да се противопостави на подобни рискове. В този смисъл, вкл. съгл. Доклад за България за 2019 г., фокусът е върху изграждането на цялостна система за справяне с риска от бедствия, ориентирана към превенцията и предотвратяването. Повишената честота на екстремните климатични явления засяга социално-икономическите и природните системи. Ключов хоризонтален проблем е уязвимостта към тези явления и необходимостта от развиване на устойчивост и готовност чрез цялостно управление и предотвратяване на риска от бедствия.

За 2014-2020 г. с над 55 млн. евро по ОПОС са подкрепени дейности за превенция, подготвеност, защита и реакция на населението: изграждане на 6 регионални центъра за повишаване на готовността на населението за адекватна реакция, развитие на единен модел за изграждане на капацитет за действия при възникването на наводнения и последващи кризи; изграждане на Национална система за управление на водите в реално време – пилотно за р. Искър, чиято функционалност се допълва от система, интегрираща локални системи за ранно предупреждение и оповестяване; укрепване на над 80 ха свлачища.

В изпълнение на ангажиментите по РДВ и Директива 2007/60/ЕО България прилага дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения, като разработва ПУРН, които ведно с Националния план за управление на риска от бедствия (НПУРБ, отключващо условие) обосновават избора на инвестиционни нужди, които да бъдат подпомогнати по програмата. НПУРБ отчита наводненията като значителен повтарящ се риск с предвидено въздействие върху изменението на климата до 2050 г. като „вероятно“, а анализите, свързани с разработването на ПУРН 2022-2027 г. показват нисък процент на изпълнение на заложените в ПУРН 2016-2021 г. мерки. В тази връзка, в периода 2021-2027 г. продължават инвестициите за изпълнение на ПУРН поради нуждите по отношение риска от наводнения и необходимостта от превантивни дейности.

Неблагоприятните геодинамични процеси са идентифицирани в НПУРБ като сериозна геоложка заплаха и те остават предизвикателство, чието адресиране е цел през периода 2021-2027 г. Дейностите са с цел да се осигури отдалечен мониторинг и изпълнение на последващи действия за укрепване на място, вкл. по протежение на пътната мрежа, където това представлява заплаха за населението.

Пожарите остават регулярна заплаха за околната среда, оценена в НПУРБ с вероятност за въздействие „много вероятна“. По време на пожароопасния сезон през 2021 г. България пострада от тежки горски пожари (228 до август 2021 г.), които причиниха загубата на хиляди хектари гори, биологично разнообразие и дори човешки животи. Като последица от продължаващото изменение на климата, анализите в Националния доклад върху профила на страната по отношение на природните бедствия (част от НПУРБ) посочват риска от пожари, специално горските, сред най-големите заплахи за българската природа. Тъй като освен за увреждане на екосистемите, пожарите често представляват риск и за човешкия живот, собственост и поминък, основните мерки включват подобряване капацитета на силите за борба с пожарите – технически и оперативен (осигуряване на подходящи технически средства и оборудване, специализирани обучения). Пожарите невинаги са свързани с климата, но предизвикани от умишлени човешки действия или небрежност, затова и повишаването на обществената информираност и самосъзнание и осигуряването на тренировъчни обучения за населението се приемат като ключови и са планирани за подкрепа през 2021-2027 г.

Принос за постигане на целите, заложи в стратегически документи

Изпълнението на програмата допринася за постигането на целите на Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, които определят стратегическата рамка и приоритетите по отношение на адаптирането към изменението на климата до 2030 г., Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия (НСНРБ) 2018-2030 г., НПУРБ и Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025. Осигуряването на подкрепа за ефективното изпълнение на целите към НСНРБ 2030 (да се постигне устойчиво на бедствия общество и да се изгради капацитет за управление на риска от бедствия на всички административни нива) ще създаде необходимите условия и за намаляване последиците при рискове от бедствия.

Отчетени са и отправените препоръки по други стратегически за страната документи (Доклад за България за 2019 г.), като инвестициите имат принос към постигането на целите на приоритет 9 „Местно развитие“ на ос на развитие 3 „Свързана и интегрирана България“ на НПР България 2030. Планираните дейности допринасят към Стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, Приоритетна област 5 „Екологични рискове“ от ревизирания План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.).

VI. Въздух

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

По отношение качеството на въздуха битовото отопление и транспортът остават едни от основните източници на замърсяване с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}), които са най-проблемните замърсители, засягащи човешкото здраве. Съгласно Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (НПКАВ) 2018-2024 г., основният източник на емисии на първични ФПЧ₁₀ във всички общини е битовото отопление с използване на неефективни печки и котли на твърдо гориво (дърва и въглища), за които е изчислено, че представляват най-малко 85% от емисиите на ФПЧ₁₀. Въпреки значителните инвестиции през 2014-2020 г. (над 300 млн. евро), е необходимо надграждане на постигнатото, за да се преодолеят проблемите със заниженото КАВ, като се отчитат също така относително niskият стандарт на живот, традиционното поведение на обществото по отношение на отоплението и личния транспорт и др.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ 2020–2030), разработена чрез ОПОС 2014-2020 г., очертава политиките и мерките, които осигуряват възможност за постигане задълженията на страната за намаляване на емисиите за 2020-2029 г. и 2030 г. Тези ангажименти са свързани с общите годишни антропогенни емисии на: серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и фини прахови частици (ФПЧ_{2,5}), спрямо емисиите за определената за базова 2005 г., съгласно изискванията на Директива (ЕС) 2016/2284.

НПКАВ 2018-2024, разработена от Световна банка чрез ОПОС 2014-2020 г., определя комплекс от мерки, чието приложение да допринесе срочно до 2024 г. до постигане на съответствие с нормите за ФПЧ съгласно изискванията на законодателството. Предлаганите мерки са свързани с намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от определените източници с основен фокус върху битово отопление на твърди горива. Замяната на печки/котли на твърдо гориво с алтернативни източници на отопление допринася за намаляването на вредните емисии, което има положителен ефект върху човешкото здраве, но и принос към ресурсната и енергийната ефективност на домакинствата. Един от научените уроци през 2014-2020 г. показва, че двуетапността на проектите води до прекомерно забавяне в реалната подмяна на топлоуредите. Подготвителният първи етап бе обоснован от липсата на опит и необходимостта да се подготви основната дейност. Основните затруднения са резултат от недостатъчно осъзнаване от страна на гражданите, че инвестициите в чист въздух са инвестиции в здравето на техните семейства и обществото като цяло. Подаването на заявления за участие изисква от крайния получател и информиран избор за най-подходящата алтернатива за отопление. За да се адресират тези затруднения, през 2021-2027 г. се планира техническа подкрепа за екипи, които да консултират хората и да съдействат в избора. Натрупаният опит показва, че навременната, проактивна, пряка комуникация с гражданите, е ключова за ефективното изпълнение на проектите. Финансиране се осигурява и за таргетирани регионални информационни кампании, отчитащи локалните специфики, както и за широка национална кампания с акцент анонсиране на възможностите за безвъзмездна подмяна на топлоуредите, включително представяне на домакинства, които вече ползват екологосъобразно отопление с подкрепа от фондовете на ЕС. За намаляване на риска от засилване на енергийната бедност домакинствата, които получават социални помощи за отопление, ще бъдат подкрепени с фотоволтаични инсталации (вкл. батерии), при условие че новата алтернатива за отопление е термпомпа въздух-въздух. Това ще допринесе и за целите на Европейската зелена сделка по отношение насърчаването на ВЕИ и декарбонизацията, в допълнение към извеждането от експлоатация на отоплителни уреди на въглища.

Принос за постигане на целите, заложиени в стратегически документи

Подкрепата по програмата цели да допринесе за постигане на съответствие с изискванията на Директива 2008/50/ЕО и Директива (ЕС) 2016/2284. България е в нарушение поради прекомерно замърсяване с ФПЧ₁₀ (Решение на Съда на ЕС по дело С 488/15), същевременно Комисията предяви през декември 2020 г. иск пред Съда на ЕС срещу България за неизпълнение на предходното решение.

Предвидените инвестиции адресират основните предизвикателства, изведени в НПКАВ 2018-2024 г. и НПКЗВ 2020-2030 г. и допринасят за постигането на основните им цели. Предвидените средства ще допринесат към Приоритет 5 „Чист въздух и биоразнообразие“ от НПП България 2030 г. и към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Опазване на околната среда“, Приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от проекта на

ревизирия План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.). Инвестициите ще допринесат за постигане на националните цели за декарбонизация, заложен в Националния план „Енергетика и климат“ 2021-2030 г., особено делът на енергия от възобновяеми източници.

ПРИНОС НА ПОС 2021–2027 г. КЪМ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ОТ COVID-19

Обявената пандемия нанесе тежък удар върху европейската и световната икономика като цяло. Кризата представлява предизвикателство както за държавните икономики, така и за живота на обществото. По време на здравни кризи е важно да бъдат защитени критични сектори чрез осигуряване на нови възможности за работа, сигурност за работещите, инвестиции в мерки, които да подобрят екосистемите и екологичните условия и като следствие да предотвратят по-нататъшното разпространение на вируса. Затварянията по време на COVID-19 пандемията имат директно, краткосрочно положително влияние върху околната среда, най-вече по отношение на емисиите и качеството на атмосферния въздух, като по-вероятно е това влияние да е временно.

Учените изследват влиянието, което замърсяването на въздуха може да има върху тежестта на преболедуване. Излагането на замърсен въздух се свързва със сърдечносъдови и респираторни заболявания, като и двете са идентифицирани като съществуващи здравословни проблеми, рисков фактор по отношение на леталния изход при пациенти, болни от COVID. Връзката между замърсяването на въздуха и коронавируса засилва необходимостта от мерки за намаляване на замърсяването при последващите действия за възстановяване.

ООН отбелязва, че пандемията демонстрира критичното значение на канализацията и адекватния достъп до вода за предотвратяване и ограничаване на заболяемостта. Достъпът до питейна вода и канализация е изключително важен в това отношение най-вече с цел опазване на човешкия живот и здраве. Осигуряването на адекватна инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчните води е съществен фактор за намаляване на замърсяването на подземните и повърхностните води от заустване на непречистени отпадъчни води, като допълнително допринася за подобряване на качеството на живот и защитата на човешкото здраве.

Не на последно място следва да се отбележи приносът на инвестициите по отношение създаването на работни места, още повече в условията на подобна безпрецедентна ситуация, която рефлектира върху икономиката не само на страната, но и на целия ЕС. Значимите инфраструктурни инвестиции осигуряват възможност за допълнителен тласък на бизнеса при адресиране на настоящите трудности по отношение преодоляване на безработицата, генериране на БВП и не на последно място – осигуряване на възможности за дейности, които да се изпълняват от страна на бизнеса, по-специално от малки и средни предприятия.

ПРОГРАМАТА В СВЕТЛИНАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЗЕЛЕНА СДЕЛКА

Насърчава се съответствието на интервенциите, които ще бъдат подпомогани по програмата с целите на Европейската зелена сделка и прехода към климатична неутралност. Подкрепата по ПОС демонстрира как климатичните и екологични предизвикателства могат да бъдат превърнати във възможности по отношение на ефективната употреба на ресурси, преминаването към чиста, кръгова икономика и възстановяването на екосистемите и биоразнообразието, намаляване на замърсяването, най-вече по отношение на водния сектор и въздуха. В този смисъл основният принос на ПОС чрез планираните процедури към политиките на Зелената сделка се отнася до „амбицията за нулево замърсяване за нетоксична околна среда“ и

по-конкретно за подобряване наблюдението, докладването, предотвратяването и отстраняване замърсяването на въздуха и водата.

Типовете дейности са съвместими с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, отчитайки Регламента за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост и Националния ПВУ. При подбора на операциите устойчивостта на инвестициите в инфраструктура към климатичните промени се доказва чрез включване в условията за кандидатстване на изисквания, свързани с осигуряване на „енергийна ефективност“, намаляване емисиите на парникови газове и предотвратяване уязвимостта на инфраструктурата от потенциални дългосрочни климатични въздействия.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПО ОТНОШЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕТО

Въпреки натрупания опит през двата програмни периода, при част от бенефициентите липсва достатъчен капацитет при подготовката и последващото изпълнение на проектите.

Позовавайки се на препоръките в Националните доклади за България за 2019 г. и 2020 г. за необходимостта от допълнителни усилия за укрепване и повишаване на административния капацитет за ефективно управление и изпълнение на фондовете на ЕС, УО планира да използва подкрепата по приоритет Техническа помощ (ТП) по стратегически начин. Като дългосрочна цел ТП ще адресира укрепването и поддържането на институционалния и техническия капацитет на отговорните органи, (потенциални) бенефициенти и съответните партньори. Ще се прилагат планове за обучение според идентифицираните нужди на бенефициентите по отношение на успешната подготовка, изпълнение, мониторинг и отчитане на проекти. Мерките ще се основават на задълбочен анализ, съобразен с национално разработената „Пътна карта за изграждане на административен капацитет 2021-2027 г.

Планира се надграждане на добрите практики с организиране на обучения, провеждането на разяснителни кампании и на въвеждащи обучения след сключване на договорите с бенефициенти. Регулярното взаимодействие на УО с бенефициентите и техните партньори, ще продължи чрез консултации, обучения, работни срещи (вкл. онлайн), проверки на място, публикуване на стандартни документи, подробни писмени насоки, указания и др. Предвиждат се и обучения на звена и структури на МОСВ, подпомагащи работата със специфична експертиза по сектори, и на Комитета за наблюдение (КН) на ПОС 2021-2027 г. като партньори в мониторинга и изпълнението на програмата. Планира се подкрепа по теми, идентифицирани на база извършен анализ на нуждите по приоритет Техническа помощ. По този начин се осигурява и надграждане на резултатите от 2014-2020 г. по проект „Анализ и мерки за подобряване капацитета на структури в рамките на МОСВ за изпълнение на проекти по ОПОС 2014-2020 г.“ с нуждите на отделните типове (потенциални) бенефициенти за 2021-2027 г.

Идентифицирани са нужди и от надграждане на капацитета на УО с фокус върху опростените разходи, финансовите инструменти и държавните помощи. Предизвикателство остава задържането на квалифицирани и ефективни служители, предвид осезаемия недостиг на работна ръка и ръста на възнагражденията в частния сектор. В допълнение, в изпълнение на чл. 74 (1) (в, г) от РОР приоритет е укрепването на капацитета за откриване, докладване и проследяване на нередности и измами, включително чрез: - докладване в Системата за управление на нередности, включително на нередности/измами, произтичащи от случаи/препоръки на OLAF, и редовно актуализиране на всички уведомления; - разработване на политика/позиция за борба с измамите на програмно ниво в съответствие с Националната стратегия за борба

с измамите; и - пълноценно използване на наличните инструменти за извличане на данни като напр. АРАХНЕ.

За целта „Инвестиции за работни места и растеж“:

Таблица 1

Цел на политиката или Специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (резюме)
2	Подкрепа на достъпа до вода и на устойчивото управление на водите	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет по ЕСФ+]</p> <p>Изпълнение на препоръка 3 на Съвета от 05.06.19 г. относно Националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за 2019 г. и продължаване на усилията за постигане съответствие с изискванията на РДВ и Директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води. Изпълнение на препоръките в Националния доклад за България за 2020 г. за екологична инфраструктура и на доклада за 2019 г., съгласно който нивата на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води са сравнително ниски. Направените анализи показват, че инвестициите за водоснабдяване и канализация са се увеличили значително през последното десетилетие, финансирани главно от фондове на ЕС. Идентифицирани са обаче някои слабости в планирането и управлението на тези проекти. Специфичната цел адресира нуждите от инвестиции с висок приоритет, определени в Националния доклад за България 2019 г. за повишаване равнището на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води с цел насърчаване на устойчивото управление на водите, и по-специално подобряване на събирането и пречистването на отпадъчните води, с приоритет в агломерациите с над 10 000 екв.ж., и намаляване на загубите на вода. Предвижда се подкрепа за разработване на ПУРБ за периода 2028-2033 г. с цел изпълнение на ангажиментите по чл. 13 от РДВ, чрез адресиране на мерки от Плановите за изпълнение. Инвестициите допринасят за изпълнението на Стратегията за развитие и управление на сектора за ВиК в Република България 2014-2023 г. и на НПР България 2030, отразяваща потребностите, идентифицирани в НИП в секторите води и отпадъчни води.</p> <p>Предвидените интервенции ще допринесат за изпълнение на приоритетните действия в ПИПООС от 2019 г. - Доклад за България, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се подобри капацитетът за наблюдение с цел намаляване на зависимостта от експертни становища за оценка на екологичното състояние/потенциал на водните обекти в съответствие с РДВ; - да се положат допълнителни усилия за отстраняване на несъответствията с Директивата за пречистването на градските отпадъчни води.
2	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	<p>Изпълнение на препоръка 3 на Съвета от 05.06.19 г. относно Нац. програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за 2019 г. за продължаване на усилията за постигане на съответствие с Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. Изпълнение на препоръките в Националния доклад за България за 2019 г., съгласно който управлението на отпадъците продължава да бъде предизвикателство, въпреки че генерирането на битови отпадъци е под средната стойност за ЕС. Процентите депонирани битови отпадъци са сред най-високите в ЕС, а разделното събиране все още не функционира по най-оптимален начин, това се наблюдава и при свързаната с него инфраструктура и повишаването на обществената осведоменост; капацитетът на общините да организират, възлагат и управляват събирането и обработването на отпадъци е ограничен. Адресиране на препоръките с цел подпомагане прехода към кръгова икономика в България. Приоритетна цел са битовите отпадъци (съгласно определението по чл. 3, пар. 26 от Директива 2008/98/ЕО, изменена с Директива (ЕС) 2018/851) и строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване чрез инвестиционни мерки, постигащи целите за рециклиране и намаляване на депонирането до 2030 г. с фокус върху разделното събиране и рециклиране.</p>

		<p>Интервенциите ще допринесат към приоритетни действия в ПИПООС от 2019 г. - Доклад за България: „да се подобрява и разширява разделното събиране на отпадъци, включително на биоотпадъци“ и са в съответствие с Приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ от НПП България 2030. Фокусът е „върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита“. Интервенциите отговарят и на Анализа на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г., определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., по-специално „Интервенциите, ориентирани към управлението на отпадъците, ще продължат в усилията си да засилят процесите на преход от линейна към кръгова икономика и намаляване на дела на депонираните отпадъци в резултат на увеличаване дела на рециклирани отпадъци“. Всички мерки отговарят на НПУО 2021-2028.</p>
2	<p>Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване</p>	<p>Изпълнение на препоръки от Националния доклад за България за 2019 г. за намаляване на замърсяването – рехабилитиране на земи (техническа рекултивация на депа); подобряване качеството на въздуха; изграждане на ефективни структури за управление на Натура 2000.</p> <p>Акцентът е върху поддържането и възстановяването на екосистемите и присъщото им биоразнообразие в рамките на и извън Натура 2000. Интервенциите продължават да са насочени към подобряване състоянието на видовете и местообитанията, които са обект на опазване в Натура 2000, дейностите по изграждане на капацитета на заинтересованите страни за ефективно участие в процесите на управление на Натура 2000 се надграждат и осигуряват обществена подкрепа за мрежата. Подкрепата се планира и за защитени територии, като приоритет където те се припокриват със 33.</p> <p>Интервенциите допринасят за изпълнението на приоритетни действия в ПИПООС от 2019 за България, а именно:</p> <ul style="list-style-type: none"> Създаване на ефективни структури за управление на мрежата Натура 2000 с достатъчен административен и финансов капацитет. <p>Продължават усилията за спазване на изискванията на Директива 2008/50/ЕО чрез надграждане инвестициите от 2014-2020 г., адресирайки основните замърсители: битовото отопление и транспорта. Инвестиции в съответствие с НПКАВ 2018-2024 ще допринесат и за целите на НПКЗВ 2020-2030. Предвижда се подкрепа за постигане на стандартите за КАВ и, където е приложимо, запазване съответствието с нормите за ФПЧ10 и ФПЧ2,5, съгласно Директивата и националното законодателство. Изпълнението на мерките ще доведе до намаляване на емисиите и на полициклични ароматни въглеводороди и ще допринесе за изпълнение на ангажиментите по Директива (ЕС) 2016/2284. Намесата ще бъде приоритетно в подмяната на отоплителни уреди на твърдо гориво, но също и в зелена инфраструктура за справяне с вторичното разпръскване.</p> <p>Очакван принос за изпълнението на приоритетни действия в ПИПООС от 2019 г. Доклад за България: ускоряване на намалението на емисиите и концентрацията на ФПЧ_{2.5} и ФПЧ₁₀. За предотвратяване засилването на енергийната бедност в процеса на подмяна на топлоуредите, на домакинствата, които получават социални помощи за отопление, ще бъдат осигурени фотоволтаични инсталации като новата алтернатива за отопление е термopомпа въздух-въздух.</p>
2	<p>Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи</p>	<p>Изпълнение на препоръки от Националния доклад за България за 2019 г., съгласно които са необходими инвестиции в системата за управление на аварийни ситуации за предотвратяване и реагиране на бедствия, за ограничаване на риска от тях и приспособяване към изменението на климата. Изпълнение на дейности за превенция и управление на риска от наводнения и свлачища и надграждане на мерките от 2014-2020 г. с инвестиции, адресирайки засушавания, горски пожари и други природни бедствия, съобразно разработените стратегически документи на национално ниво (Плана за управление на риска от бедствия – отключващо условие за периода 2021-2027 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие и Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.). Планира се финансиране за изпълнението на мерки от ПУРН с цел изпълнение на ангажиментите по Директивата за наводненията 2007/60/ЕО. Фокусът е върху превенция на риска за живота и здравето на населението; разширяване обхвата на</p>

		<p>пилотния проект за р. Искър чрез разработване на Националната система за управление на водите в реално време с допълнителни водни обекти, обхванати от системата, по-нататъшно развитие на съществуващи системи за управление на риска и за ранно оповестяване, продължаване на инвестициите за подготовката на населението за реакция, осигуряване на техническия капацитет на отговорните структури за предотвратяване и реакция при горски пожари.</p> <p>Във връзка с намаляване на въздействията от засушаване върху водните ресурси и управление на риска от наводнения се предвижда подкрепа за извършването на проучвания, оценки, анализи, моделиране, прогнозиране, вкл. във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.</p>
--	--	--

* Специални приоритети според Регламента за ЕСФ+.

За ЕФМДРА:

Таблица 1А

Цел на политиката	Приоритет	SWOT анализ (за всеки приоритет)	Обосновка (резюме)
		<p>Силни страни [10 000 за всеки приоритет]</p>	[20 000 за всеки приоритет]
		<p>Слаби страни [10 000 за всеки приоритет]</p>	
		<p>Възможности [10 000 за всеки приоритет]</p>	
		<p>Заплахи [10 000 за всеки приоритет]</p>	
		<p>Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализ и при отчитане на елементите, посочени в член 8, параграф 5 от Регламента за ЕФМДРА [10 000 за всеки приоритет]</p>	

2. Приоритети

Основание: член 22, параграф 2 и член 22, параграф 3, буква в) от POP

2.1 Приоритети, различни от техническа помощ

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 1 „Води“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*

Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ⁴

Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел⁵ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: “Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от РОР

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

- Инфраструктурни мерки за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води с принос за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Инфраструктурни мерки за водоснабдяване във връзка с Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] с принос към намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и подобряване качеството на питейната вода, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Разработване на РПИП за бъдещо финансиране за новоконсолидирани райони Благоевград, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Разград – след консолидиране на последните 6 области в страната;
- Подкрепа за разработване ПУРБ – оценки, набиране на данни и др.;
- Мерки по отношение мониторинг и оценка на качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване във връзка с Директивата за питейни води.

Инвестициите във ВиК инфраструктурата се определят от НИП за ВиК – благоприятстващо условие за ВиК отрасъла. Нуждите от над 2,88 млрд. евро за двете директиви – за питейни и за отпадъчни води, за агломерации над 10 000 екв.ж. значително надхвърлят наличното финансиране чрез Европейските фондове. Нуждите за водоснабдяване се определят на 1,79 млрд. евро, а за отвеждане и пречистване – 1,09 млрд. евро. В допълнение към финансирането от ЕФРР/КФ е предвидено собствено финансиране от ВиК операторите, както и средства от държавния бюджет. Планираните инвестиции през 2021-2027 г. съответстват на регионалния подход, като изпълнението им е на принципа „една обособена ВиК територия (консолидиран район) – един консолидиран ВиК оператор – едно Регионално прединвестиционно проучване – един проект“. Предоставянето на инвестиции само за ВиК оператори на консолидирани райони, в съответствие с политиката във ВиК сектора за окрупняване на ВиК системите, ще осигури по-голяма стабилност на ВиК операторите да се самоиздържат, да могат да

⁴ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

⁵ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

поддържат инфраструктурата, да реинвестират и възобновяват инвестициите. Собствеността върху инфраструктурата е държавна и общинска, а управлението и планирането са насочени към регионализация, за да се вземат предвид нуждите на територията в нейната цялост, като в същото време се отчитат регионалните характеристики. Регионализацията на ВиК операторите става задължителна с одобряването на проекта на Закон за ВиК. За стабилността на ВиК операторите важна роля играе и подпомагането им от Български ВиК Холдинг ЕАД с капитал от 1 млрд. лева, предоставен от държавния бюджет. Холдинговото дружество, принципал на операторите, не само осъществява спрямо дъщерните си дружества общо управление и контрол по отношение на обществените поръчки, техническа помощ, консултации, участие и финансиране, свързано с инвестиционните им дейности по фондовете на ЕС, предоставяне на гаранции и др., но и гарантира финансовото им състояние, за да се гарантира устойчиво изпълнение на ВиК проектите.

Съгласно изискванията на Директива 91/271/ЕИО и поради ограничените средства спрямо нуждите, приоритет е даден на агломерациите над 10 000 екв.ж. През 2021 – 2027 г. се планира да започнат инвестиции в консолидирани райони Велико Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище и Хасково с РПИП, разработени с подкрепа чрез ОПОС 2014-2020 г.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“, тъй като тази оценка е направена в рамките на ПВУ.

Форми на подкрепа:

НИП за ВиК посочва, че всички мерки, които намаляват разходите за ВиК услуги правят услугите по-достъпни. Това се отнася не само до консолидацията на ВиК операторите, но и до намаляване на капиталовите инвестиционни разходи. В допълнение, като се отчете финансовото състояние на някои ВиК оператори, прилагането на финансиране със заеми/гаранции се очаква да бъде трудно. Настоящата липса на активи, които да служат като обезпечение, ще направи процеса на одобрение на заема относително сложен. От друга страна, заемите се явяват допълнителни финансови разходи за операторите, които биха могли да окажат влияние върху цените на ВиК услугите; според настоящата регулаторна рамка на ВиК пазара цените са регулирани от Комисията за енергийно и водно регулиране, за да се съобрази социалната поносимост.

Както е посочено в Националния инвестиционен план, това дава основание да се смята, че публичното финансиране е най-вероятният вариант от всички други източници на финансиране за постигане на съответствие със законодателството на ЕС. Това се подсилва и от факта, че ВиК инфраструктурата в България се нуждае от спешна подмяна и реконструкция; финансирането от ПОС е ограничено, а цените на ВиК услугата, предоставяна от операторите, могат да се повишат до нива, които достигат или надвишават съществуващия праг на социална поносимост.

Всичко това води до предоставяне на безвъзмездни средства за мерките за ВиК инфраструктура, базирани на анализи на разходите и ползите, със съфинансиране от страна на бенефициентите. Съфинансирането се планира да бъде покрито от финансови инструменти по програмата въз основа на научените уроци и на заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти.

За останалите мерки по приоритета са предвидени безвъзмездни средства, тъй като те не генерират приходи, нито са интервенции, спестяващи разходи, а Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимостта на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Национален план за възстановяване и устойчивост

Допустимите мерки по приоритета ще допълват мерките по Националния план, в рамките на който се планира подкрепа за изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации между 5 000 екв.ж. и 10 000 екв.ж. в консолидирани райони.

Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021 - 2027 г.

Мерките по програма „Околна среда“ ще допълват мерките от Стратегическия план – дейности за завършване на системи за събиране в агломерации под 2 000 екв.ж. в селски райони (като съществуващата канализационна система трябва да е над 90% изградена), ако нуждите са идентифицирани в РПИП; пречиствателни съоръжения също са допустими.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Лица, със задължения съгласно Закона за опазване на околната среда, Закона за водите и Закона за регулиране на канализационните и водоснабдителните услуги за изпълнение на допустимите дейности, финансови посредници в случаите на предоставяне на финансови инструменти; населението в агломерации над 10 000 екв.ж., населението и бизнеса в страната. Изпълнението на съответните политики е в отговорността на различни органи, напр. регионалните ВиК оператори, Български ВиК Холдинг, Столична община, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, структури на/в Министерство на здравеопазването, структури на/в Министерство на околната среда и водите.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация – член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на прозрачност, равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя възможността за достъп до питейни води и за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Териториите на подкрепа са областите в страната, определени по силата на Закона за административно-териториалното устройство на Република България, които съвпадат с обособените територии на консолидираните ВиК оператори по Закона за водите. Към 2021 г. само 6 ВиК области в страната не са консолидирани и до момента на тяхната консолидация те остават извън допустимостта за финансиране по програмата. Инвестиции в агломерации над 10 000 екв.ж. в останалите 22 консолидирани области са допустими, като се вземат предвид шестте нови бенефициента – Велико Търново, Габрово, Плевен, София-област, Търговище и Хасково, и в допълнение проектите, които се фазират между програмните периоди 2014-2020 и 2021-2027 г.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 1 „Води“.

Въпреки това, предвид факта, че изпълнението на планираните допустими мерки ще има цялостен позитивен ефект върху водните тела, потенциални положителни ефекти се очакват и върху други компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве, вкл. и на територията на други страни. Предвижда се наличие на положително влияние върху повърхностните и подземни води на съседните държави, както и върху морските води и морската околна среда, специално от мерките, прилагани в погранични райони.

Общата морска програма за Черно море потвърждава значението, което се отдава на процеса за развитие на Синята икономика. В допълнение, в региона на Черно море се изпълнява Интегрирана морска политика, която представлява цялостен подход към всички политики на ЕС, свързани с моретата и океаните и се основава на идеята, че Съюзът може да извлече по-голяма полза от моретата и океаните с по-малко въздействие върху околната среда чрез координиране на своите политики.

Ключовите типове натиск в Черно море са замърсители, подводен шум, цялостност на морското дъно, морски отпадъци, с акцент микропластмаси, като ПОС ще адресира замърсители чрез интервенции в отвеждането и пречистването на отпадъчни води от населените места в агломерации с над 10 000 екв.ж., попадащи в крайбрежни зони.

Дейностите ще имат въздействие по отношение на Действие 2 от Приоритетна област 4 от Плана за действие на Стратегията на ЕС за дунавския регион, по-конкретно възстановяване и защита на качеството на водите, целящи да допринесат за предотвратяване и намаляване на замърсяването на водата от точкови и дифузни източници в Дунавския регион и за защита на водните ресурси и опазване на снабдяването с питейна вода, като подкрепят инвестиции в изграждането, модернизиранието, поддържането и рехабилитацията на съоръженията за пречистване на отпадъчни води. Очаква се целенасочен принос чрез инвестициите за ВиК в област Търговище, както и чрез мерките в ПУРБ за Дунавския регион за басейново управление.

Подкрепата по приоритета ще има принос също така и за опазване и възстановяване на Черно море, за постигане на „добро състояние“ на крайбрежните води и поддържане на добро състояние на морската околна среда, което ще има и положителен трансграничен ефект.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Планира се финансов инструмент с очакван механизъм комбинация от безвъзмездно и дългово финансиране в две отделни операции. Взети са предвид научените уроци от 2014-2020 г., когато само 5 от 16 оператора се възползват от ФИ по ОПОС, останалите избират финансиране от търговски банки или ФЛАГ (държавен фонд за подпомагане на българските общини и сдружения, вкл. ВиК асоциациите). Видът и размерът на финансовите инструменти за 2021-2027 г. се определят въз основа на Предварителна оценка. Анализите идентифицират предпоставки за продължаване на подхода за подпомагане от програмния период 2014-2020 г. с параметри: предложен размер на ФИ 20 млн.евро (дял от ЕС – 17 млн.евро). Определеният финансов продукт е заем, предназначен да осигури финансиране за собственото участие на операторите.

Очакваното допълнително финансиране от финансовите посредници е 4,76 млн. евро (вкл. такси), очакваният ефект на лоста е 1,4 x – сумата на ФИ за крайните получатели е 23,7 млн.евро при общи инвестиции от 230 млн. евро.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Води	Подкрепа за осигуряване на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	ЕФРР	Преход	RCO 32	Нов или подобрен капацитет за пречистване на отпадъчни води	екв. ж.	0	0
			По-слабо развити региони					317 000
		КФ					0	23 000

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	База или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Води	Подкрепа за осигуряване на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	ЕФРР	Преход	RCR 41	Жители, свързани към подобро обществено водоснабдяване	Лица	0	2021	0	Подкрепени проекти, МРРБ, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони				0	2021	570 000		
		КФ					0	2021	1 109 270		
		ЕФРР	Преход				RCR 42	Жители, свързани към вторично пречистване на отпадъчни води	Лица		0
По-слабо развити региони	0	2021	105 000								

		КФ				0	2021	103 977		
--	--	----	--	--	--	---	------	---------	--	--

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)	
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	062 Осигуряване на вода за консумация от човека (инфраструктура за добив, обработване, съхранение и разпределение, мерки за ефективност, снабдяване с питейна вода)	0,00	
		По-слабо развити региони		185 614 368,00		
		Преход		064 Управление на водите и опазване на водните ресурси (включително управление на речните басейни, специфични мерки за адаптиране към изменението на климата, повторна употреба, намаляване на течовете)	936 974,00	
		По-слабо развити региони		7 614 207,00		
		Преход		065 Събиране и пречистване на отпадъчни води	0,00	
		По-слабо развити региони		185 614 368,00		
	КФ				062 Осигуряване на вода за консумация от човека (инфраструктура за добив, обработване, съхранение и разпределение, мерки за ефективност, снабдяване с питейна вода)	141 560 946,00
					065 Събиране и пречистване на отпадъчни води	141 560 946,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход		01 Безвъзмездни средства	936 975,00

		По-слабо развити региони	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите		378 842 943,00
	КФ			01 Безвъзмездни средства	266 121 892,00
				03 Подкрепа чрез финансови инструменти: заеми	17 000 000,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	33	936 975,00
		По-слабо развити региони			378 842 943,00
	КФ			33	283 121 892,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	03 Неутралност по отношение на пола	936 975,00
		По-слабо развити региони			378 842 943,00
	КФ				283 121 892,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 2 „Отпадъци“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*

Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+⁶

Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел⁷ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от РОР

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Допустимите мерки са в съответствие с идентифицираните нужди в НПУО 2021-2028 г., програмите към него и плановете за действие, както и в Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика 2021-2027 г.:

- Мерки за развитие/надграждане на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво на управление на отпадъците за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и депониране на отпадъци:
  - За РСУО Габрово, Видин, Ловеч, Луковит, Омуртаг, Панагюрище, Разлог, Рудозем, Търговище и Кърджали – мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъците, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и предварително третиране и др. (съгласно Приложение 7 от НПУО 2021-2028 г.);
  - За РСУО Велико Търново, Враца, Карлово, Костенец, Малко Търново, Монтана, Перник, Плевен, Силистра, Стара Загора, Харманли, Хасково - мерки за предотвратяване и подготовка за повторна употреба, разделно събиране на отпадъци, задължително за биоразградими отпадъци, изграждане на инсталации за рециклиране и надграждане на съществуващи инсталации за предварително третиране и др. (съгласно Приложение 6 от НПУО 2021-2028 г.);
- Мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка;
- Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране;
- Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране на отпадъци и/или за рециклиране на разделно събрани отпадъци, мерки за предотвратяване и др. за постигане на целите за 2030

⁶ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

⁷ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ+.

г. за рециклиране и намаляване количествата на депонираните битови отпадъци – за РСУО съгласно Приложение 8 на НПУО 2021-2028 г.;

- Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването на тези модели в три регионални системи за управление на отпадъците;
- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението;
- Доизграждане на регионална инфраструктура за управление на битови отпадъци за общини съгласно НПУО 2014-2020 г., чиито договори за БФП по ОПОС 2014-2020 г. са били прекратени поради нестартирала дейности.

Мерките са насочени към отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (битови, производствени и строителни) и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Тяхното прилагане ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Приоритет са мерките, насочени към управлението на битовите отпадъци в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците

Мерките за инфраструктура за управление на битови отпадъци се фокусират главно върху РСУО с нужди да доизградят/надградят своите системи за управление на отпадъците, за да постигнат нормативните цели на регионално ниво до 2030 г., и чиито потребности са идентифицирани в НПУО 2021-2028 г. – Приложения 6, 7 и 8. По изключение, доизграждането на инфраструктура за управление на отпадъците е допустимо за бенефициенти по ОПОС 2014-2020 г., които не са могли да стартират проекта напр. поради съдебно производство или обжалване по административен ред, което има суспензивно действие.

Мерките за рециклиране на отпадъци, които се извършват от рециклиращи предприятия, се отнасят за битови, производствени и строителни отпадъци. Мерките трябва да водят до увеличаване на капацитета за рециклиране. Мерките са допустими, също така, в комбинация с дейности по предварително третиране и/или по разделно събиране на отпадъците, които ще бъдат рециклирани. Мерките за рециклиране в индустриалните зони/паркове може да бъдат подкрепяни в комбинация с мерки за разделно събиране на отпадъци.

Допустимите мерки не се отнасят за дейности, финансирани със средства от продуктови такси⁸/лицензионни възнаграждения като в тази връзка не е допустима подкрепа за оползотворяващи организации по реда на Закона за управление на отпадъците. Няма да се подкрепя изграждане на инсталации за изгаряне и/или друго оползотворяване на отпадъци с производство на енергия.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

⁸ Които са така определени, че да покриват всички разходи за управление на съответния поток отпадъци и се разходват за дейностите, свързани с изпълнение на целите по рециклиране/оползотворяване на отпадъците.

Мерките за развитие на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са с предвидено грантово финансиране, предвид законовите ограничения и възможности за поемане на дълг от общините - като се има предвид, че общините са отговорни за управление на отпадъците, като разходите се поемат чрез такса битови отпадъци и бюджета на общината. За постигане на целите до 2030 г. са необходими допълнителни значителни средства. Поради това е предвидено финансиране чрез безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет, за да се предотврати увеличение на таксата за битови отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост. Предварителната оценка на ФИ идентифицира потенциал за изпълнение на ФИ в комбинация с грант в две операции, като се вземат предвид законовите ограничения и възможностите на общините за поемане на дълг.

За мерките за рециклиране на отпадъци е идентифициран потенциал за финансови инструменти, тъй като същите могат да осигурят приемлив процент на рентабилност и срок за изплащане на инвестицията.

За останалите мерки по приоритета са предвидени грантове, тъй като интервенциите не са генериращи приходи или спестяващи разходи и оценката на финансовите инструменти не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Мерките ще се изпълняват в допълняемост и демаркация съгласно НПУО 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г. Синергия ще се постигне чрез изпълнение на мерки по ПОС 2021-2027 г. и по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) 2021-2027 г., както следва:

Програма “Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Синергичен ефект на мерките в посока насърчаване прехода към кръгова икономика ще се постигне чрез осигуряване на допълняемост между подкрепата по ПОС и ПКИП 2021-2027, като се гарантира следната демаркация по отношение на предприятията: ПКИП ще подкрепя предприятия с изключение на извършващите дейности по код 38.32 Рециклиране на сортирани отпадъци от Класификация на икономическите дейности. ПОС ще подкрепя предприятия, извършващи дейности по 38.32 Рециклиране на сортирани отпадъци от Класификация на икономическите дейности за отпадъци в обхвата на Закона за управление на отпадъците (с изключение на опасни отпадъци). Също така, по отношение на индустриалните паркове/зони ПКИП ще подкрепя управлението на отпадъци от предприятията, а ПОС ще подпомага управлението на битовите отпадъци.

Програма за морско дело, рибарство и аквакултури (ПМДРА)

ПМДРА ще подкрепя мерки за събиране и намаляване на отпадъците от риболовни дейности и риболовни уреди.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи са населението на Република България, бизнеса, юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), общините, включително обединени в Регионални сдружения за управление на отпадъците. Подкрепата ще бъде насочена главно към органите, отговорни за прилагане на съответната политика, например общините с потребности за подобряване на системите за управление на отпадъците и рециклиращите предприятия, при спазване на демаркацията и допълняемостта с други финансови инструменти на ЕС. ЮЛНЦ може да бъдат подкрепени за изпълнение на мерки за

информационни и разяснителни кампании. В допълнение, Националното сдружение на общините в Република България пряко е ангажирано с подпомагането на общините в разработването на модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци в България, поради което се предвижда директно предоставяне на средства на сдружението и на три избрани РСУО за реализиране на тази мярка.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация – член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя насърчаване прехода към кръгова икономика, намаляване дела на генерираните и депонирани отпадъци, увеличаване на дела на отпадъците, които се рециклират и др.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Териториите, предвидени за инфраструктурни мерки за управление на битовите отпадъци, са общините от РСУО в Приложения 6, 7 и 8 от НПУО 2021-2028 г. За останалите мерки, цялата територия на страната е допустима.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на ниво NUTS 2:

- изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка,
- осигуряване на разделно събиране на отпадъци в задължителна комбинация с рециклиране на отпадъци в индустриални зони/паркове (с изключение на производствени и опасни отпадъци, отпадъци от опаковки, от електрическо и електронно оборудване, от батерии и акумулатори, от текстил).

Необходимостта на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии на регионите от ниво 2. Разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор на концепциите за ИТИ, изпълняван от Регионалните съвети за развитие (РСР), както и на етап подбор на проектни предложения, осъществяван от УО преди подписване на договорите за БФП. Мерките в индустриалните зони/паркове ще бъдат прилагани като допълващи мерките по ПКИП и Програма за развитие на регионите“ (ПРР).

Мерките по приоритета могат да се прилагат на териториално равнище и чрез подхода ВОМР. Определянето на мерките за подкрепа чрез ВОМР се основава на заключенията и препоръките от Оценката на изпълнението на ОПОС 2014-2020 чрез подхода ВОМР. В оценката се посочва, че подходът се препоръчва да подкрепи и мерките за управление на отпадъците, за които има силен интерес от местните общности, с което да се допринесе в дългосрочен план за прилагането на политиките за управление на отпадъците. Като се има предвид, че законодателството в областта на отпадъците изисква постигането на националните цели да се изпълнява на регионално ниво, мерките чрез ВОМР са насочени към информационни и образователни дейности.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP:

Текстово поле [2 000]

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 2 „Отпадъци“.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Планираният ФИ отчита научените уроци от 2014-2020 г., където пазарът показва много ограничен интерес към ФИ за отпадъци. Видът, обхватът и размерът на ФИ са определени въз основа на Предварителната оценка на ФИ за 2021-2027 г., където се посочва, че има потенциал за проекти в „отпадъци“ по отношение на ниските нива на рециклиране и потенциал за комбинирана подкрепа (в две отделни операции) чрез заеми за финансиране собственото участие на проекти, финансирани с БФП (инфраструктура за управление на битови отпадъци), както и самостоятелни заеми за рециклиране, с параметри: предложен размер на ФИ по ПОС - 15,3 млн.евро (дял на ЕС - 12,7 млн.евро); финансов продукт: заем за финансиране на собственото участие на бенефициентите или самостоятелен инструмент. Очаквано допълнително финансиране от финансовите посредници – 3,63 млн. евро, вкл. такси, очаквани ефект на лоста – 1.43 пъти. Това определя сума на ФИ за крайни получатели от 18,2 млн. евро при общи инвестиции от 204,5 млн. евро.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Отпадъци	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	ЕФРР	Преход	RCO 34	Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	т/год.	0	32 000
			По-слабо развити региони				0	245 000
			Преход	RCO 107	Инвестиции в съоръжения за разделно събиране на отпадъци	евро	0	1 987 200.00
			По-слабо развити региони				15 212 800.00	

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	База или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Отпадъци	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	ЕФРР	Преход	RCR 103	Отпадъци, събрани отделно	т/год.	0	2021	32 000	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони				0		245 000		
			Преход	RCR 47	Рециклирани отпадъци	т/год.	0	2021	32 000		
			По-слабо развити региони				0		245 000		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	067 Управление на битови отпадъци: превантивни мерки, мерки за минимизиране, сортиране, повторно използване и рециклиране	17 078 704,00
		По-слабо развити региони		131 007 627,00	
		Преход		068 Управление на битови отпадъци: третиране на остатъчни отпадъци	4 652 756,00
		По-слабо развити региони		31 291 063,00	

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на	01 Безвъзмездни средства	20 366 460,00
		По-слабо развити региони			151 206 189,00
		Преход		03 Подкрепа чрез финансови	1 365 000,00

		По-слабо развити региони	ресурсите икономика	инструменти: заеми	11 092 500,00
--	--	--------------------------	---------------------	--------------------	---------------

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	08	2 730 000,00
		По-слабо развити региони			22 185 000,00
		Преход		16	390 000,00
		По-слабо развити региони			2 610 000,00
		Преход		33	18 611 460,00
		По-слабо развити региони			137 503 689,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	03 Неутралност по отношение на пола	21 731 460,00
		По-слабо развити региони			162 298 689,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.1. Специфична цел⁹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

⁹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Допустимата мярка е в съответствие с идентифицираните нужди в НПУО 2021-2028 г.:

- Рекултивация на депа, повторно преработване на депонирани отпадъци или осигуряване на безопасност на съществуващи депа без увеличаване на техния капацитет.

В НПУО 2021-2028 са анализирани и идентифицирани депата / клетките на депата за битови отпадъци, които са запълнени и трябва да бъдат закрити. Европейското и националното законодателство изисква финансови гаранции/обезпечения от собствениците на депа за затваряне и последващ мониторинг на депата. Собствениците на депата за битови отпадъци са общини. Анализите показват, че за някои от депата натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО не са достатъчни, за да покрият всички дейности по рекултивацията и последващия мониторинг. Общините се нуждаят от допълнителни средства – за техническата рекултивация, за да рекултивират своевременно депата и да гарантират намаляване на риска от по-нататъшно замърсяване на околната среда и превентиране на рисковете за човешкото здраве.

Форми на подкрепа:

Предвижда се техническата рекултивация да бъде подкрепена с безвъзмездни средства. Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания. Предвижда се биологичната рекултивация да се извършва от натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО от общините, собственици на депото. В тази връзка, не се очакват приходи от дейността, за която се предоставя подкрепата, което обуславя неприложимостта на финансови инструменти за този тип дейност. Също така се отчитат законодателните ограничения и възможностите за поемане на дългове от общините. Разходите за управление на битовите отпадъци, вкл. и за рекултивация на депата, трябва да се покриват от таксата за битови отпадъци и от общинския бюджет. Поради това се предвиждат безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет и натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО, за да се предотврати увеличаването на таксата за отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи са населението на Република България, както и общините - собственици на депа за битови отпадъци.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация – член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕФС+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Конкретните целеви територии са общинските депа с изчерпан капацитет на територията на цялата страна. Не се планират териториални инструменти.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP:

Текстово поле [2 000]

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 2 „Отпадъци“.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000] Неприложимо.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междин на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Отпадъци	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCO 38	Площ на рехабилитираната земя, за която се отпуска подкрепа	ха	0	6
			По-слабо развити региони				0	54

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Отпадъци	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCR 52	Рехабилитирана земя, използвана за зелени площи, социално жилищно настаняване, стопанско или друго ползване	ха	0	2021	6	Доклади на бенефициенти	
			По-слабо развити региони				0		54		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА) *Основаие: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP*

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	073 Рехабилитация на промишлени площадки и замърсени терени	1 820 000,00
		По-слабо развити региони			20 887 725,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното	01 Безвъзмездни средства	1 820 000,00

		По-слабо развити региони	разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване		20 887 725,00
--	--	--------------------------	---	--	---------------

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	33	1 820 000,00
		По-слабо развити региони			20 887 725,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 - измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	03 Неутралност по отношение на пола	1 820 000,00
		По-слабо развити региони			20 887 725,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ¹⁰
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел¹¹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Допустими са мерки за изпълнение на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското природозащитно законодателство, описани в стратегически и планови документи на европейско и национално ниво:

- Мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000:

- Разработване на териториални планове за управление на защитените зони по Натура 2000 – разработване на ръководства; разработване на планове за управление на защитени зони, обхващащи цялата територия на Натура 2000 в България, включително изследвания във връзка с изясняване на разпределението, размера на популацията, въздействията и заплахите за видове и природни местообитания, вкл. провеждане на кампании за обществена осведоменост и включване на заинтересованите страни в процеса по разработване на плановете;

- Прилагане на управленски подход в защитени зони от Натура 2000 – осигуряване на подкрепа за органите за управление на защитени зони по Натура 2000;

- Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на

¹⁰ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

¹¹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ+.

техния природозащитен статус; проверка на таксономична принадлежност; идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.;

- Разработване на планове за действие за видовете;

- Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за прилагане на консервационни мерки.

- Мерки, насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици, риби, прилепи, влечуги, васкуларни растения, както и типове природни местообитания – крайбрежни, скали, дюни, сладководни, храстовидни и др.), предмет на опазване в мрежата Натура 2000, като напр.:

- Подобряване природозащитния статус на видове и природни местообитания чрез възстановяване на хидрологичния режим; разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура, предизвикваща фрагментация; изграждане на връзка с морето; възстановяване естествения воден режим на влажните зони и поддържане на подходящ воден режим; възстановяване на бивши гнездовища на вида; частично възстановяване на пресушени в миналото естествени водоеми; управление на тръстиките масиви; премахване на инвазивни чужди видове; действия за ограничаване на паша; реинтродукция на видове в потенциални местообитания; поставяне на електропастири; възстановяване на нарушени терени; закупуване на земи; обезопасяване на електропроводи и др.

- Подобряване природозащитния статус на видове чрез пилотно възстановяване на съществуващи/потенциални влажни зони и меандри по поречието на Дунав и на дунавски притоци и др.

- Мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000 – изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020-2024 г., мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове като:
- Осигуряване на условия за опазване на застрашени видове *ex situ* чрез отглеждане на екземпляри в съответните обекти (спасителни центрове, зоологически градини и др.), както и съхранение на генетичен материал в контролирани от човека условия;
- Провеждане на ДНК анализ, датиране (изотопен анализ), токсикологичен анализ и други;
- Създаване на постоянни площадки за наблюдение за осигуряване на данни за параметрите съгласно ICP Forests Manual;
- Работа със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна;
- Създаване на нови зелени площи, опазване и подобряване на съществуващи зелени площи в градовете и крайградската среда.

Типовите дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Предвидено е предоставяне на безвъзмездни средства за мерките по приоритета, тъй като те не генерират приходи и не спестяват разходи. Предварителната оценка на

финансовите инструменти не идентифицира приложимост на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Допълняемост на мерките в рамките на приоритета ще се осигури чрез изпълнението на мерките, заложен в Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, които се подкрепят от други източници на финансиране. Рамката идентифицира мерки, както и източниците за тяхното финансиране – програми, съфинансирани от фондовете в рамките на Кохезионната политика, национален бюджет, Общата селскостопанска политика др., като по този начин се гарантира както синергичния ефект по отношение подобряване природозащитния статус на видове и типове природни местообитания, така и осигуряването на демаркация по отношение отделните предвидени интервенции. Примери са представени по-долу:

Програма за техническа помощ

Програмата подкрепя надграждането на Информационната система за защитени зони от мрежата Натура 2000 и Информационната система в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие; мониторинг на ефективността на мерките, които се прилагат с цел подобряване природозащитното състояние на видове и местообитания; подкрепя за Националното звено за управление и изпълнение на НРПД 2021-2027. Националното звено е част от Националния орган за управление на мрежата Натура 2000, като последният включва 4 звена, както следва:

1. Научно звено.
2. Звено за предоставяне на методическа помощ.
3. Координационно звено.
4. Звено за управление на НРПД.

Поради хоризонталния характер на националното звено за управление на НРПД и поради факта, че ПОС 2021-2027 ще подпомага изпълнението на мерките от НРПД, подкрепата за националното звено за управление е предвидена по Програмата за техническа помощ, за да се осигури независимост при изпълнение на функциите по контрол, наблюдение и оценка на ефекта от мерките по програмите за финансиране. Това съответства и на подхода на звеното за предоставяне на методическа помощ на ниво програмиране, но също и на ниво изпълнение, включително подготовка на насоки за кандидатстване, критерии за оценка и т.н.

Програми за териториално сътрудничество

Програмите за трансгранично сътрудничество се фокусират върху обмяната на опит и добри практики.

Програма „Образование“ 2021-2027 г.

Предвижда се подкрепа за мерки относно разработването и прилагането на програми за екологично образование с акцент върху Натура 2000 за ученици и студенти.

Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“

Фокусът на подкрепата е върху видове и типове местообитания в морски защитени зони, както и видове на териториите на аквакултурните общности.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

Например мерки за подобряване на местообитанията на защитени видове в земеделските земи и мерки за подобряване на природозащитния статус на горските

природни местообитания чрез въвеждане на лесовъдни практики за устойчиво управление на горските местообитания.

План за възстановяване и устойчивост

В допълнение, предвиденото разработване на специфични цели и мерки за защитени зони с подкрепата на ПВУ ще послужи като основа за последващото разработване на планове за управление на защитени зони. В рамките на ПВУ се планира и картографиране и оценка на екосистемите и екосистемните услуги и зелената инфраструктура на територията на Натура 2000. Това ще се отрази на изпълнението на НРПД, имайки предвид, че мерките са съобразени с екосистемния подход.

Същевременно се планират дейности като възстановяване на влажни зони и свързаността им с реките (сладководни и речни екосистеми, блата и торфища); оползотворяване на потенциала на горските генетични ресурси за адаптиране към изменението на климата (картографиране на стари гори в недържавни горски територии, намаляване на негативното въздействие на пожарите върху биологичното разнообразие и др.). Тези дейности допълват интервенциите по останалите програми, съгласно заложеното в НРПД и тяхната демаркация е въз основа на съответните кодове на местообитанията, видовете и защитените зони. По ПВУ ще се подкрепят образователни и конзервационни дейности в зоопаркове, а по ПОС – осигуряване на съоръжения и оборудване за опазване на видове *ex situ*.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Интервенциите по приоритета са насочени към всички заинтересовани страни във връзка с политиките за подобряване и опазване на биологичното разнообразие, както и управлението на мрежата Натура 2000. Това са освен институциите, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000 и за подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, но и местни власти, юридически лица със стопанска и с нестопанска цел, местни инициативни групи, научно-академичната общност, собственици и ползватели на земи. Не на последно място, като основна целева група трябва да се изведе населението на Република България, предвид ползите по отношение подобряване качеството на живот – съгласно цел 15 на ООН, насочена към предотвратяване загубата на биологично разнообразие „добре управлявани защитени зони и територии са в полза на „здрави“ екосистеми, което от своя страна допринася за опазване здравето на хората”.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя мерки, насочени към възстановяване и поддържане на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Конкретните целеви територии са съответните защитени зони, определени в НРПД за подкрепа по ПОС. Що се отнася до мерките извън Натура, цялата територия на страната е допустима. Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за ИТИ на ниво NUTS 2 и подхода BOMP.

Дейностите, допустими за изпълнение чрез ИТИ, се основават на Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие и Националния план. Те са свързани с осигуряването на подходящи условия за опазване *ex situ*. Това е много важна дейност, която допълва и подкрепя опазването на видовете в техните естествени местообитания (*in situ*). Дейностите се извършват във вивариуми, зоологически градини, ботанически градини, дендрарии, живи колекции и центрове за размножаване и отглеждане на защитени видове. За развитието и ефективното функциониране на структурите, осигуряващи *ex situ* опазване на видове, са необходими инвестиции за надграждане и модернизация на съоръженията и осигуряване на оборудване.

Определянето на мерките, които да бъдат подкрепени по BOMP, се основава на опита и поуците от програмен период 2014-2020 г., както и на заключенията и препоръките от Оценката на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. за изпълнението на подхода BOMP. В оценката се посочва, че предвид естеството на консервационните мерки, които изискват специфичен опит и знания и затрудняват бенефициентите, само 9 от общо 64 МИГ са планирали мерки в своите стратегии, които да бъдат подкрепени по ОПОС 2014-2020 г. Препоръките са през 2021-2027 г. да се предвидят „меки“ мерки за подкрепа като например информация и обучения, дейности, свързани с промяна в нагласите, семинари и форуми, идентифицирани в анализите в НРПД и Националната стратегия за биологичното разнообразие, укрепване на капацитета на местните общности да извършват дейности за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и др.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Въпреки че не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 3 „Биологично разнообразие“, планираните мерки ще имат цялостен позитивен ефект върху биоразнообразието.

Съгласно Общата морска програма за Черно море ще се осигури интегриране на целите за управлението на морските екосистеми и свързаните с тях екосистемни услуги и целите за подобряване състоянието на морските природни местообитания и видове с целите за постигане на устойчиво управление на крайбрежните и морските ресурси чрез разработването на планове за управление на защитените зони. Също така, планираните мерки за подобряване на природозащитния статус на местообитанията и местообитанията на видове ще доведат до подобряване на екологичния статус на морските и сладководни екосистеми чрез адресиране на редица предизвикателства и рискове за крайбрежните и морските ресурси и допълнително ще развият свързаните с тях екосистемни услуги – осигуряване на риба, рибни продукти и аквакултури, рекреационни и културни услуги, спорт, туризъм и др.

Мерките за подкрепа за управленските органи на Натура 2000 за придобиване на опит и изграждане на капацитет са с принос към Дейност 2, Приоритетна област 6, от Плана за действие на СЕСДР, насочено към националните и местни власти, НПО, експертната и научна общност в областта на околната среда.

Дейност 3, Приоритетна област 6, от Плана за действие на СЕСДР е свързана с разработването и/или прилагането на планове за действие за опазване и/или планове за

управление на застрашени видове „чадъри“ в този регион. Опазването на техните ключови местообитания допринася за опазването на много други видове. Очаква се целенасочен принос чрез мерки за подобряване консервационния статус на местообитания и видове от мрежата Natura 2000 и от пилотното възстановяване на съществуващи/потенциални влажни зони и меандри по р. Дунав и неговите притоци.

Предвидените мерки за премахване или ограничаване на широко разпространени инвазивни чужди видове съответстват на Дейност 4 от Приоритетна област 6 на Плана за действие на СЕСДР за прилагане на най-подходящите методи за превенция и контрол на ИЧВ и за управление на пътищата за непреднамереното им въвеждане в съответствие със Стратегията за ИЧВ в Дунавски регион и Регламент (ЕС) № 1143/2014.

Също така, планираната подкрепа в ЗЗ в Черноморски биогеографски регион ще допринесе за опазването и съхраняването на морското биоразнообразие с ефект върху качеството на морската среда и на трети държави в Черноморски регион.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Не се планира използване на ФИ.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Биологично разнообразие	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCO 37	Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване	ха	0	10 150
			По-слабо развити региони				0	49 620

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
-----------	----------------	------	-------------------	--------------------------	-----------------	---------------	--------------------------------	-------------------	---------------------------	---------------------------	-----------------

Биологично разнообразие	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	Специфичен за програмата индикатор	Местообитания, подкрепени с цел постигане на по-добра степен на съхраненост	Брой	0	2021	7	Подкрепени проекти, УО на ПОС
			По-слабо развити региони		0	32				
			Преход		Видове, подкрепени с цел постигане на по-добра степен на съхраненост	Брой	0	2021	5	Подкрепени проекти, УО на ПОС
			По-слабо развити региони							
			Преход		Видове птици, подкрепени с цел постигане на по-добра степен на съхраненост	Брой	0	2021	18	Подкрепени проекти, УО на ПОС
			По-слабо развити региони							

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, букви г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биологично разнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	078 Опазване, възстановяване и устойчиво използване на зони по „Натура 2000	5 673 914,00
		По-слабо развити региони			48 980 975,00
		Преход		079 Опазване на природата и биологичното разнообразие, природното наследство и ресурси, зелена и синя инфраструктура	5 203 966,00
		По-слабо развити региони			34 571 933,00

		Преход		080 Други мерки за намаляване на емисиите на парникови газове в областта на опазването и възстановяването на природни зони с висок потенциал за поглъщане и съхранение на въглерод, например чрез възстановяване на влажни зони и улавяне на сметищен газ	2 003 33,00
		По-слабо развити региони			13 405 582,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биологично разнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	01 Безвъзмездни средства	12 881 013,00
		По-слабо развити региони			96 958 490,00

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биологично разнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	08	5 203 966,00
		По-слабо развити региони			34 571 933,00
		Преход		16	436 894,00
		По-слабо развити региони			3 550 362,00
		Преход		33	7 240 154,00
		По-слабо развити региони			58 836 195,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биоразнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	03 Неутралност по отношение на пола	12 881 014,00
		По-слабо развити региони			96 958 490,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ¹²
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел¹³ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Насърчаване на адаптирането към изменението на климата,

¹² В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

¹³ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Във връзка с идентифицирания обхват на заплахи от природни бедствия като последица от климатичните изменения и ключовите стъпки за смекчаване на риска, посочени в стратегическите документи, НПУРБ и др., допустими са следните мерки:

- Мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (фокус върху екологосъобразните мерки, ако е приложимо, в комбинация със сива инфраструктура).
- Анализи на риска, мониторинг и прилагане на мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии.
- Мерки, насочени към повишаване готовността на населението за адекватна реакция и подобряване устойчивостта чрез осигуряване на наземен капацитет за борба с горските пожари.
- Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели, анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения, напр.:
  - По-нататъшно развитие и завършване на Националната система за управление на водите в реално време за останалите 12 основни реки;
  - Разширяване на обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на областно ниво (NUTS 3) за територията на страната и др.
  - Изпълнение на проучвания, анализи, цифрови модели, прогнози и оценки, вкл. във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.

Поставените приоритети по отношение адаптацията към изменението на климата и намаляване на риска от бедствия на глобално и европейско ниво (Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай 2015-2030 и новата Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата) насърчават избора на екосистемнобазирани подходи за повишаване защитата на населението като алтернатива на стандартните „сиви“ решения. Приоритет ще бъде даван на изпълнението на мерки, идентифицирани в ПУРН за Районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) – създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; възстановяване на връзките с воден басейн или на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони с цел увеличаване на водозадържането; мерки за защита на речните брегове срещу ерозия - защита на брега с габиони и др.

Прилагането на зелени мерки по приоритета е ключово за постигането на интегрирано управление на речните басейни съгласно РДВ, както и допринася за постигане на целите на Директивата за наводненията, относно действия, планирани в ПУРБ и ПУРН за естествено задържане на водата и др. Тези мерки имат положителен ефект върху околната среда, подобряването качеството на водите и намаляване на въздействията от засушаване – изискване в ПУРБ и за управление на риска от наводнения – цел в ПУРН. В допълнение, инвестициите, включени в програмата от мерки към ПУРБ и предвидени за подпомагане по приоритет 1 (вкл. за изграждане/реконструкция на канализационни системи), ще допринесат за смекчаване на негативните последици от наводненията,

засушаването и недостига на вода. Намаляването на загубите на вода в резултат на планираните инвестиции във водоснабдителната инфраструктура ще намали водовземането като мярка, насочена към адаптиране към изменението на климата.

Този вид интервенции имат благоприятен ефект и върху опазването на биологичното разнообразие, когато се изпълняват в защитените зони от мрежата „Натура 2000“. Следва да се има предвид, че един от основните приоритети при изпълнението на мерки за защита срещу наводнения, включени в ПУРН, е да се повиши защитата на околната среда. Цел на приоритета е да се сведат до минимум засегнатите водозащитни зони, защитените зони по „Натура 2000“ и тези по Закона за защитените територии.

Що се отнася до мерките, свързани с неблагоприятните геодинамични процеси, те са допустими както в и извън урбанизирани територии, така и по републиканската пътна мрежа, където са идентифицирани като заплаха по отношение живота и здравето на населението и от гледна точка безопасност на движението по пътищата, както и за околната среда по отношение на защитата на биоразнообразието. Следва да се отбележи, че тези мерки са определени като основни действия за справяне и със земетресенията в националните стратегически документи.

Интервенциите, насочени към повишаване готовността на населението предвиждат надграждане на шестте центъра (финансирани през 2014-2020 г.) с полигони за практическа подготовка, оборудвани за тренировки, свързани с предотвратяването и реакцията в случай на горски пожари. Те ще осигурят провеждането на практически и теоретични обучения на населението на територията на страната ведно с разработването на методологии за улесняване управлението на наличните човешки и материални ресурси.

Освен мерките, насочени към повишаване подготвеността на населението за реакция и /или предотвратяване на горски пожари, повишаване на информираността, ПОС подкрепя осигуряването на наземен капацитет за борба с горските пожари, който ще покрие нуждите на територията на цялата страна. Направените анализи показват липса на подходящи съвременни технически средства, оборудване и лични предпазни средства, за да може да се осигури капацитет за превенция и реакция по земя на националните отговорни структури.

Интервенциите, насочени към повишаване на готовността за адекватна реакция, в комбинация с практически обучения за населението, повишаването на информираността, както и осигуряването на адекватни технически средства и оборудване за отговорните органи, са ключови действия за справяне с природните бедствия, по-специално горските пожари, съгласно националните стратегически документи (НПУРБ).

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Предвидените инвестиции са насочени към предотвратяване на риска и подготовка за реакция при бедствия. Потенциалните бенефициенти са отговорните органи на национално ниво съгласно българското законодателство. Имайки предвид обхватът на мерките и естеството на проектите, които не генерират приходи, а имат косвени икономически ползи за региона/обществеността в резултат от изпълнението, не съществува потенциал за подкрепа на инвестициите чрез финансови инструменти. Направеният анализ и заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти обосновават прилагането на безвъзмездното финансиране.

Синергия и допълняемост:

Програми за трансгранично сътрудничество

Интервенциите, насочени към повишаване на готовността за реакция на населението, на информираността и общественото съзнание, както и осигуряването на технически средства и оборудване за отговорните органи са допълвани от дейностите, планирани за подкрепа по програмите за трансгранично сътрудничество. Фокусът при трансграничните програми, свързани с инвестиции за намаляване на риска от бедствия чрез обучения, разработване на методология, е върху специалистите и доброволците като част от отговорните органи за реакция и справяне с кризи при природни бедствия.

Дейностите по ПОС допринасят за устойчивостта на проектите, подпомагани по програмите за трансгранично сътрудничество, и подобни мерки в същите области, ще се изключват от техния обхват. Предвидените интервенции по приоритета се осъществяват при ясно разграничаване и допълване със стратегически проекти за намаляване на риска от бедствия по програмите за трансгранично сътрудничество.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

С планираните мерки, които ще бъдат финансирани по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони ще бъде осигурен цялостен подход, насочен към рисковете от горски пожари. Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони се съсредоточава върху борбата с горските пожари чрез мерки, идентифицирани в годишните планове за защита от пожари, в т.ч. мониторинг на пожарите, залесяване и повторно залесяване, допринасящи за адаптацията и борбата с изменението на климата.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Населението на Република България, структурите на Единната спасителна система (министерства и агенции, общини, фирми, спешни центрове, организации с нестопанска цел, доброволчески организации, отговорни за превенцията и реакцията в случай на природни бедствия, както и за защитата на човешкия живот и здраве).

Подкрепата по приоритета ще бъде насочена към широк кръг потенциални бенефициенти съгласно техните отговорности и правомощия, например общини, регионални администрации (областни администрации), Агенция „Пътна инфраструктура“, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, структури на/в МОСВ, Националния институт по метеорология и хидрология, структури на/в Министерство на вътрешните работи и други.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя превенцията и управлението на риска от бедствия с природен характер, насочени към защита живота и здравето на всички граждани на Република България и опазване на имуществото.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Мерките, насочени към наводнения, са с фокус върху РЗПРН. Мерките за превенция и справяне с горски пожари покриват територията на цялата страна. Дейностите, свързани с противодействие на неблагоприятните геодинамични процеси се фокусират върху населените територии, когато се отнасят до свлачища, и върху територии по протежение на републиканската пътна мрежа – когато са насочени и към други видове процеси като свличане на камъни, пропадане на склонове и др.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани чрез ИТИ на ниво NUTS 2. По предварителна оценка на УО на ПОС, като приложими за финансиране чрез ИТИ са идентифицирани мерки за превенция и управление на риска от наводнения, както и мерки, адресиращи неблагоприятни геодинамични процеси. Това осигурява цялостен подход към управлението на тези рискове, като се има предвид, че мерките могат да се изпълняват координирано и допълващо от различните отговорни заинтересовани страни, напр. за наводненията: общината – по поречието на територията на общината, а областния управител – по поречието на територията на областта. Освен това, ИТИ ще се прилагат в партньорство, включващо различни участници като например икономически оператори, научни общности, университети и т.н., които могат да осигурят достатъчно ниво на компетентност при изпълнението на действията.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии. Проектите по ПОС чрез ИТИ ще се реализират въз основа на концепции във възможно партньорство между различни заинтересовани страни, координирано с другите програми, финансиращи съответната концепция. Конкретно разграничение и елиминиране на риска от двойно финансиране се осигурява на етап предварителен подбор на проектни идеи, изпълняван от РСР. Демаркация се осигурява и на етап подбор на проекти, осъществяван от УО преди подписване на договорите за БФП.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 4 „Риск и изменение на климата“.

Въпреки това планираните допустими дейности за превенция на риска от наводнения ще имат цялостен положителен ефект и потенциални ползи също и за териториите на съседните държави, когато се изпълняват в трансгранични райони. Действията свързани с проучвания, анализи, моделирания, прогнози и оценки, вкл. във връзка с разработването на ПУРН допринасят за изпълнението на Действие 1: „Осигуряване на достатъчна подкрепа за разработването и изпълнението на планове за управление на риска от различни заплахи на Приоритетна област 5 от ревизирания План за действие към Дунавската стратегия. Изграждането на нови и оптимизирането и/или разширяването на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране отговарят на Действие 2 на Приоритетна област 5 на Дунавската стратегия за подобряване на капацитета, разширяване на обхвата на басейновите или регионалните системи за прогнозиране и предупреждение и разработване на процедури за навременна реакция. Изпълнението на зелени мерки допринася към Действие 5 на Приоритетна област 5 от план за действие към Дунавската

стратегия за предвиждане на регионалните и местни въздействия на изменението на климата.

В допълнение, подкрепата по приоритета има пряк принос и по отношение мерките от действащата Морска стратегия на Република България и за опазване и възстановяване на Черно море чрез допустимите дейности по отношение на неблагоприятните геодинамични процеси и мерките в ПУРН.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Не се планира използване на ФИ.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Риск и изменение на климата	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяване на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	ЕФРР	Преход	RCO 24	Инвестиции в нови или усъвършенствани системи за наблюдение, готовност, предупреждение и реагиране при природни бедствия	Евро	0	6 110 000,00
			По-слабо развити региони					40 890 000,00
			Преход	RCO 27	Национални и поднационални стратегии относно адаптирането към изменението на климата	бр.	0	2
			По-слабо развити региони					2
			Преход	RCO 106	Новопостроени или консолидирани съоръжения за защита от свлачища	ха	0	11
			По-слабо развити региони					74
			Преход	RCO25	Новопостроени или консолидирани съоръжения за защита от наводнения по крайбрежни ивици, речни и езерни брегове	км.	0	3
			По-слабо развити региони					74
			Преход	RCO26	Зелена инфраструктура,	ха	0	4

			По-слабо развити региони		изградена или усъвършенствана с цел приспособяване към изменението на климата				276
			Преход	RCO28	Зона, обхваната от мерки за защита срещу опустошителни пожари	ха	0	994	
			По-слабо развити региони					882	
								3 552 443	

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Риск и изменение на климата	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	ЕФРР	Преход	RCR 35	Жители, ползвачи се от мерки за защита от наводнения	лица	0	2021	88 400	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони						591 600		
			Преход	RCR 36	Жители, ползвачи се от мерки за защита от опустошителни пожари	лица	0	2021	10 370	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони						15 230		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, букви г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	058 Мерки за адаптиране към изменението на климата и превенция и управление на рискове, свързани с климата: наводнения и свлачища (включително повишаване на информираността, системи за гражданска защита и управление на бедствия,	10 813 396,00
		По-слабо развити региони			89 998 693,00

				инфраструктури и екосистемни подходи)	
		Преход		059 Мерки за адаптиране към изменението на климата и превенция и управление на рискове, свързани с климата: пожари (включително повишаване на информираността, системи за гражданска защита и управление на бедствия, инфраструктури и екосистемни подходи)	9 584 585,00
		По-слабо развити региони			75 843 580,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	01 Безвъзмездни средства	20 397 981,00
		По-слабо развити региони			165 842 273,00

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	08	6 550 952,00
		По-слабо развити региони			53 235 484,00
		Преход		33	13 847 029,00
		По-слабо развити региони			112 606 789,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	03 Неутралност по отношение на пола	20 397 981,00
		По-слабо развити региони			165 842 273,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 5 „Въздух“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ¹⁴
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел¹⁵ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“.

¹⁴ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

¹⁵ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление – поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво (въглища и дърва) с екологични алтернативи (приоритетно в енергийно ефективни жилища); пилотна процедура за насърчаване използването на ВЕИ, зелен водород, други иновационни алтернативи;
- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – въвеждане на зони с ниски емисии;
- Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градските зони;
- Подобряване на мониторинга на КАВ, вкл. разширяване и надграждане на Националната система за наблюдение на КАВ в реално време и Информационната система за докладване на данни за КАВ;
- Разработване/актуализация на стратегически/ програмни/ планови/ аналитични документи във връзка с КАВ, извършване на научни проучвания, прогнозиране, моделиране;
- Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух (НМЕКАВ).

Фокус на интервенциите са общините с нарушено качество на въздуха, като основен приоритет са тези, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО. Подкрепа за мерки, адресиращи източници на замърсяване на въздуха, е допустима и за общини, в които няма разположени постоянни пунктове за мониторинг, но е регистрирано наднормено замърсяване по показател ФПЧ₁₀ с мобилните автоматични станции на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

Мярката за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво е ключова, предвид високата ефективност и очаквания най-бърз пряк резултат по отношение редуциране на емисиите ФПЧ (причина за преждевременна смърт на над 12 хил. български граждани през 2018 г., Доклад за КАВ в Европа от 2020 г. на Европейската агенция за околна среда). Алтернативното отопление изключва изкопаемите горива. Малка пилотна процедура ще насърчи използването на иновативни алтернативи на топлоуредите на твърдо гориво, вкл. възобновяема енергия, зелен водород и други, където е приложимо. Съгласно доклад No 22/2018 на ЕАОС, районите, характеризиращи се с по-нисък социално-икономически статус, обикновено са с по-високи нива на замърсяване с ФПЧ. Една от констатациите е, че в България близо 40% от всички домакинства изпитват затруднения при осигуряване отопление за домовете си. Ще се приоритизират различни фактори – ниска доходност, помощи за отопление и ефективност на инвестициите от гледна точка на единица разход за спесетни емисии ФПЧ, с цел да се обхванат максимално голям брой домакинства. За целите на КАВ само за домакинства, които се ползват от социални помощи за отопление, ще бъде допустимо поставянето на фотоволтаични инсталации (вкл. батерии) при условие че новата отоплителна алтернатива е термопомпа тип въздух-въздух. Това ще доведе до значително намаляване на годишните разходи за електричество на домакинствата. Този подход ще има и

допълнителен принос към целта на Националния план „Енергетика и климат“ за увеличаване дела на ВЕИ.

Подкрепата за въвеждане на зони с ниски емисии ще бъде концентрирана в градове с лошо качество на въздуха и значителни проблеми с трафика, заложи в НПКАВ 2018-2024 или с обосновани сходни мерки в общинските програми за КАВ.

Зелената инфраструктура включва зелени стени, зелени зони, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения. Мерките ще имат допълнителен положителен ефект и предвид констатациите в Националната стратегия за биоразнообразие, че в България показателят „зелени площи на човек“ в големите населени места варира от 3-15 кв.м./чов., което е далеч от европейските изисквания за 20 кв.м. на човек. Фокусът е върху КАВ чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавянето на ФПЧ и пречистването на въздуха по естествен път.

Интервенцията за подобряване на мониторинга на КАВ подкрепя изграждането на нови автоматични измервателни станции, както и модернизацията и надграждането на съществуващите станции, неразделна част от Националната система за мониторинг на качеството на въздуха в реално време, управлявана от ИАОС. Значителна част от оборудването е в експлоатация повече от 15 години. Инвестициите в подмяна на оборудването със съвременни алтернативи и надграждане на модула за отчитане ще доведат до подобряване на качеството на данните, включително на тези предавани в реално време, осигуряване на качеството чрез автоматични проверки и др.

Националната мрежа на експертите по КАВ е ключова, предвид че мерките за повишаване на експертния капацитет са насочени към бенефициентите и органите, ангажирани с разработването и прилагането на политики, свързани с качеството на въздуха, включително контрола върху тяхното прилагане.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

При подмяната на отоплителни уреди инвестиционното търсене е обвързано или с необходимостта от спазване на регулаторни изисквания, или се стимулира с безвъзмездни средства. Тъй като в България няма нормативно ограничение за ползване на твърдо гориво, следва да се прилага грантово финансиране. За ФИ е необходимо да се включи самоучастие от страна на крайните получатели, което рефлектира върху атрактивността на мярката. В условията на наказателни процедури срещу България и предвид факта, че мярката се базира на доброволно участие, ФИ е неприложим. Следва да се отчетат и ограничените възможности на домакинствата – отопление на дърва и въглища обикновено се използва от нискодоходните и социално слаби групи.

ФИ са приложими за насърчаването на електромобилността. Придобиването на електрически автомобил е съпроводено със спестявания, произтичащи от освобождаването от местни данъци, свободното паркиране, значително намалените експлоатационни разходи и разходи за поддръжка.

За останалите мерки по приоритета е предвидено предоставяне на грантове, тъй като интервенциите не са нито генериращи приходи, нито спестяващи разходи и предварителната оценка не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Основната цел на ПОС 2021-2027 г. е постигане съответствие със законодателството за КАВ. Основната мярка ще допълва и надгражда резултатите от проектите за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво – както по интегрирания проект LIFE-IP Clean Air, така и инвестициите по ОПОС 2014-2020. Мерките за енергийна ефективност от различни източници – програмите по Кохезионната политика, ПВУ и др., имат допълнителен принос към основната цел чрез допълване интервенциите за адресиране на битовото отопление.

Програма „Развиване на регионите“

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни и обществени сгради. Подобрената енергийна ефективност на сградния фонд ще доведе до по-нисък разход на енергия, което има и принос за намаляване на емисиите на замърсители на въздуха. Що се отнася до замърсяването от транспорта, ПРР подкрепя подмяна на превозни средства на обществения транспорт. Относно зелените мерки, програмата подкрепя цялостни интервенции в зелени пространства – паркове, алеи, места за отдих и др.

Програма „Транспортна свързаност“

Мерки за интермодалност в градска среда и изграждане на зарядни станции за електромобили по републиканската пътна мрежа.

План за възстановяване и устойчивост

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради. Създаването на „едно гише“ ще улесни осигуряването на подкрепа на гражданите чрез предоставяне на ясна и навременна информация за възможностите, източниците на финансиране и др., вкл. във връзка с подмяната на отоплителните уреди на твърдо гориво.

ПВУ ще финансира мерки за възобновяема енергия в еднофамилни и многофамилни жилищни сгради, които не са свързани към газопреносна и топлопреносна мрежа, извън градовете с нарушено качество на въздуха. По отношение на инвестициите във ВЕИ, този подход позволява по-голямо регионално покритие и равно третиране на крайните бенефициенти по ПВУ и тези по ПОС, които получават социални помощи за отопление. Те ще бъдат допустими за подкрепа за изграждане на фотоволтаични системи до 4 kW с акумулатори (с допълване на енергия от мрежата).

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Жителите на общини с нарушено качество на въздуха, както и публичните структури, ангажирани с разработване и изпълнение на политиките и дейностите, свързани с КАВ, включително и с контрола по реализацията им, населението на Република България.

Потенциални допустими бенефициенти са общини, ИАОС, Асоциацията на еколозите от общините в България (за обучителни и информационно-образователни мерки; създаване на мрежа от експерти в областта на качеството на въздуха), физически лица (за комбинирани финансови инструменти за насърчаване на електромобилността).

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на

мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя инвестиции в подобряване чистотата на атмосферния въздух с цел опазване здравето на всички граждани в Република България.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Целеви територии са общините с нарушено качество на въздуха съгласно наказателната процедура по Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух. Допустими са общини, които имат превишения на допустимите стойности през последните 5 години и са с разработени общински програми за КАВ.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за ИТИ на ниво NUTS 2 регион за планиране. По предварителна оценка на УО на ПОС като приложими са идентифицирани зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ, в допълняемост и демаркация с мерки, финансирани по ПРР.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2. Проектите по ПОС, допустими в рамките на подхода ИТИ, ще се реализират въз основа на концепции, които следва да бъдат разработвани и изпълнявани във възможно партньорство между различни местни заинтересовани страни. Проектите по ПОС ще се осъществяват координирано с проектите по другите програми, финансиращи съответната интегрирана концепция.

Конкретно разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор на проектни идеи за ИТИ, изпълняван от Регионалните съвети за развитие. Демаркация ще бъде осигурена и на етап подбор на проектни предложения, осъществяван от всеки УО преди подписване на договорите за предоставяне на БФП.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 5 „Въздух“.

Въпреки това, предвид естеството на проблемите с качеството на въздуха, които се адресират в рамките на приоритета, се очаква планираните допустими мерки да имат потенциални ползи за околната среда и човешкото здраве също и на териториите на съседните държави, особено когато се прилагат в трансгранични зони. Предвидените дейности допринасят за действие 9 от Приоритетна област 6 от Плана за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Това действие касае предприемане на мерки за постепенно намаляване на замърсяването на въздуха, като минимум - спазване на пределните стойности за замърсителите съгласно Директивата за качеството на въздуха. Като потенциална мярка може да се разглежда насърчаването на устойчивото използване на биомаса за отопление в битовия сектор, по-конкретно допустимата дейност за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Видът, обхватът и размерът на ФИ са определени на база анализи и проучвания в Предварителната оценка на финансовите инструменти за периода 2021-2027 г. Предложеният инструмент е гаранционна схема за финансов лизинг - комбиниран инструмент (БФП и ФИ) в една операция със следните параметри: предложената сума за комбинирания ФИ по ПОС е 30 млн. евро (дял на ЕС-23,26 евро и национален бюджет - 6.75 млн. евро), от които гаранции 7.10 млн. евро и безвъзмездна помощ 21.47 млн. евро плюс такса за управление от 1.4 млн. евро. Очакваният ливъридж ефект е 10.7 пъти. Размерът на финансирането към крайните получатели (физически лица) е близо 60 млн. евро. Предложеният размер на стимулите за покупка на нов електромобил е в размер на 30% от стойността му, но не повече от 6 135 евро. Структурата на ФИ представлява гаранционно споразумение с финансови посредници с 60% гаранционно покритие (до 18 406 евро) и 20% лимит на загубите.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междина цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)		
Въздух	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCO 36	Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата	ха	НП	НП		
			По-слабо развити региони						0	684
			КФ						0	140
		ЕФРР	Преход	5.2	Жилища с подменени отоплителни устройства на твърдо гориво	брой	НП	НП		
			По-слабо развити региони						860	62 689
			КФ						300	17 311
		ЕФРР	Преход	RCO22	Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (от които: електроенерг	НП	НП	НП		
			По-слабо развити региони						0	6,51
			КФ						0	1,79

					ия, топлинна енергия)			
--	--	--	--	--	-----------------------	--	--	--

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион и	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]						
Въздух	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологичната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCR 50	Жители, ползващи се от мерки за качеството на въздуха	НП	НП	НП	НП	Подкрепени проекти, УО на ПОС	Данни към 31.12.2020 г., източник НСИ https://www.nsi.bg/bg/content/2981/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BF%D0%BE-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%BB						
			По-слабо развити региони			лица	0	2021	1 392 919								
		КФ				лица	0	2021	1 361 468								
		ЕФРР	Преход			5.1	Спестени емисии на ФПЧ ₁₀	НП	НП			НП	НП	Подкрепени проекти, УО на ПОС			
			По-слабо развити региони					т/г	0			2021	527				
		КФ						т/г	0			2021	145				
		ЕФРР	Преход					RCR 31	Общо произведена енергия от възобновяеми източници (от които: електроенергия)			НП	НП		НП	НП	Подкрепени проекти, УО на ПОС
			По-слабо развити региони									мВт ч./год.	0		2021	8 460	
		КФ										мВт ч./год.	0		2021	2 325	

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, букви г), точка viii) от РОР

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	077 Мерки за подобряване на качеството на въздуха и за намаляване на шума	11 523 654,00
		По-слабо развити региони			236 021 611,00
	КФ	74 026 734,00			
	ЕФРР	Преход		048 Енергия от възобновяеми източници: слънчева енергия	0,00
		По-слабо развити региони			9 615 963,00
	КФ			2 642 690,00	

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	01 Безвъзмездни средства	11 523 654,00
		По-слабо развити региони			245 637 575,00
	КФ	01 Безвъзмездни средства		76 669 424,00	

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната	08	2 791 654,00
		По-слабо развити региони			22 686 021,00
		Преход		33	8 732 000,00

		По-слабо развити региони	инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване		222 951 554,00
	КФ			33	76 669 424,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	03 Неутралност по отношение на пола	11 523 654,00
		По-слабо развити региони			245 637 575,00
	КФ				76 669 424,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.1.4. Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Основание: член 22, параграф 3, буква в) от РОР

Таблица 9: Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Приоритет №	Специфична цел	Вид интервенция	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

2.1.1.2. Специфична цел, насочена към справянето с материалните лишения¹⁶

2.1.1.2.1. Интервенции по линия на фондовете

¹⁶ Член 22, параграф 3, буква г) от РОР не се прилага за специфичната цел, определена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

Основание: член 22, параграф 3 от РОР и член 20 и член 23, параграфи 1 и 2 от Регламента за ЕСФ+

Видове подкрепа

Текстово поле [2 000]

Основни целеви групи

Текстово поле [2 000]

Декриптиране на национални или регионални схеми за подкрепа

Текстово поле [2 000]

Критерии за подбор на операциите¹⁷

Текстово поле [4 000]

2.1.1.2.2. Показатели

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица
НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Референтна стойност	Референтна година	Източник на данните [200]	Коментари [200]
НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП

2.2. Приоритети на техническа помощ

2.2.1. Приоритет на техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР (повтаря се за всеки такъв приоритет на техническа помощ)

Основание: член 22, параграф 3, буква д) от РОР

2.2.1.1. Интервенции от фондовете

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква д), точка i) от РОР

Текстово поле [8 000]

Подкрепа за процесите, влияещи върху ефективното изпълнение на програмата чрез прилагане на научени уроци, опит и експертен капацитет, придобити през предходните програмни периоди.

Индикативни мерки за подобряване капацитета на (потенциални) бенефициенти, заинтересовани страни и УО: ефективното изпълнение изисква специфичен капацитет за подготовка и управление на проекти в сектор „околна среда“.

¹⁷ Само за програми, ограничени до специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

• *Дейности за укрепване на капацитета на (потенциални) бенефициенти и техни партньори:* имат практическа насоченост, свързани са с разработване и изпълнение на специфични програми за обучение с акцент върху подготовката и изпълнението на инфраструктурни проекти, наемане на експерти и лектори, семинари, обмен на опит и научени уроци, представяне на новостите и изискванията в екологичното законодателство, съответните отговорности на бенефициентите (вкл. онлайн); разработване и разпространение на учебни материали, предоставяне на методическа помощ и писмени инструкции относно изискванията за подготовка на проекти и последващо устойчиво управление на придобитите активи/резултати и др. За намаляване на административната тежест се предвиждат действия като разработване на нови процедури или адаптиране на съществуващите към новите изисквания, например относно техническото и финансово изпълнение на проектите и тяхното по-нататъшно отчитане, новите функционалности на ИСУН2020, прилагане на опростени разходи при управлението на проекти и комуникация.

Примерни теми: въвеждащи обучения след подписване на договор за БФП – отчетни документи по ПОС, показатели; прилагане на ЗУТ и условията на FIDIC, изпълнение на „зелени“ обществени поръчки”; финансови и технически измервания на финансиране или управление на ВиК услугите и/или активите, за постигане на целевите показатели за качество и ефективност на предоставяните услуги; прилагане на ФИ, подобряване на кредитоспособността, комбиниране на различни финансови източници, и др.

• *Дейности за укрепване и поддържане на капацитета на служителите на УО:* акцент върху управлението на ПОС, приключване на ОПОС 2014-2020 г., навременна подготовка на периода след 2027 г. Надграждането на капацитета на УО съобразява изготвената Стратегия за развитие на административния капацитет на служителите на УО 2020-2023 г. и Плана за изпълнение към нея. След 2023 г. Стратегията се надгражда на база натрупания опит и необходимостта от допълнителни знания и умения. Мерките се отнасят до извършване на задълбочени анализи, разработване и изпълнение на учебни програми; организиране на практически семинари (вкл. онлайн), обучения, работни срещи, обмен на опит, добри практики и др.

Примерни теми (в зависимост от специфичните оперативни и професионални компетенции): оценка на проекти, използване на ФИ; подобро изпълнение на обществени поръчки по сключени договори; обучения според функциите на съответните отдели; участия в организирани от ЕК обучения, форуми, конференции, срещи; организиране и участие в съвместни семинари с УО в страната и други ДЧ на ЕС; командировки (настаняване, транспорт, дневни, такси за участие) и др.

• *Дейности за укрепване на капацитета и взаимодействие със заинтересовани страни - КН, медии, НПО, гражданско общество:* изграждането на капацитет и взаимодействието със заинтересованите страни, ангажирани с ПОС, са ключови, партньорите допринасят за вземане на съответните решения. Това са не само членовете на КН, но и органите, отговорни за конкретните политики и др. Мерките се отнасят до организирането и провеждането на обучения, семинари, кръгли маси, обществени консултации (вкл. онлайн), представяне на добри практики и посещения на място на проекти по ПОС, обмен на информация, опит и знания, организиране на открити обществени дискусии, други събития за заинтересованите страни, медиите и организациите на гражданския сектор и необходимата логистична и техническа подкрепа.

Примерни теми: представяне на добри практики и определяне на общи подходи за оценка на допустимостта на инвестиционните намерения по отношение на ПУРБ и ПУРН и за наблюдение на изпълнението на разрешителните, др.

Индикативни мерки за успешно управление и администриране на програмата, с цел осигуряване на ефективна система за изпълнение: дейности, свързани с подготовка, изпълнение, оценка, мониторинг и контрол на програмата, добра работна среда и експертен и мотивиран човешки ресурс. Допустимо е наемане на външни услуги и експертиза. Назначаването и задържането на висококвалифицирани и опитни служители е условие за оптималното изпълнение на програмата за постигане на по-голяма ефективност и ефикасност. Основната предпоставка за стабилна рамка за изпълнение е осигуряването на подходящи условия на труд, капацитет, опит и знания, заедно със справедлив и достатъчно мотивиращ механизъм за възнаграждение, чрез прилагане на качествена и прозрачна система за оценка на резултатите. Тези мерки ще допринесат за по-голямата ангажираност и мотивация на служителите, подобрена работна среда за изпълнение на програмата, улесняваща качествено управление на процесите. Примерни мерки: дейности, възложени на външни изпълнители за извършване на оценки, анализи, проучвания, изследвания, събиране на данни, оценка и подбор на проекти (организиране на оценителни комисии, наемане на външни експерти); мониторинг, финансов контрол и одит, оценка на риска, мерки за борба с измами, нередности, борба с корупцията; юридически, преводачески услуги; оценки на програмата, приключване на ОПОС 2014-2020 г. и подготовка на програмен период 2028+ и др.; възнаграждения за служителите, ангажирани с управлението, планирането мониторинга, оценката и контрола на програмата в съответствие с националното законодателство или разработените правила (вкл. свързаните с тях разходи), логистично и техническо осигуряване на необходими съоръжения, материално и техническо оборудване, информационни системи и софтуерни програми за управлението на ПОС (ако е необходимо); други дейности, свързани с изпълнение на ПОС.

Индикативни мерки за постигане на ефективна и ефикасна комуникация и видимост: основният фокус е развитието на екологична осведоменост сред всички заинтересовани страни, широката общественост, ученици и студенти. Добрите практики за организиране на информационни кампании по ключови процедури продължават, както и редовно сътрудничество с медии и информационни мрежи. Социологическо проучване, проведено през 2020 г. показва, че трябва да се предприемат допълнителни действия за комуникиране на мерките и резултатите от програмата с медиите, както и с неправителствените организации, които имат водеща роля при информиране за дейностите по опазване на околната среда. Информацията за ползите от мерките за отделния гражданин трябва да се представя редовно. Мерките се отнасят до: осигуряване на видимост и комуникация, съгласно Годишните планове за действие (ГПД) и осигуряване на сътрудничество с партньори, чрез организиране на национални информационни кампании, информационни дни и събития, конференции, обществени консултации; специално организирани събития за операциите със стратегическо значение (в сътрудничество с електронни, социални, печатни медии); събития за медии и за организации на гражданското общество (напр. пресконференции, медийни обучения, публични дискусии и др.); медийно покритие; взаимодействие с информационни мрежи (ОИЦ, представителства на ЕК и ЕП, мрежи в ЕС, напр. Европа директно) и др.; провеждане на социологически проучвания, образователно-информационни кампании в онлайн образователни платформи; производство и разпространение на промоционални и информационни материали и изработване на аудио и видео клипове; логистична подкрепа за обмен на опит и добри практики с други ДЧ на ЕС, вкл. чрез инициативата TAIEX-REGIO PEER 2 PEER.

Синергия и допълване:

- **Приоритет ТП подкрепя:** практически обученията относено спецификите при подготовка, изпълнение, отчитане и завършване на проектите по ПОС, по отношение на секторното законодателство и политиките за околната среда и изменението на климата;
- **Програма „Техническа помощ“ подкрепя:** повишаване на капацитета за координация, управление, контрол и одит и други хоризонтални теми, напр. държавни помощи, често срещани грешки при търговете, борба с корупцията, откриване на нередности, ИСУН и др.

Основни целеви групи - член 22, параграф 3, буква д), точка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Широка общественост, представители на средствата за масово осведомяване, партньори в рамките на ТРГ и членове на КН; потенциални бенефициенти, бенефициенти и техните партньори; заинтересовани страни, администрация, отговорна за формиране и прилагане на политиките по околна среда и изменение на климата; структури подкрепящи изпълнението на програмата; ученици и студенти. УО на програмата е директен бенефициент по приоритет „Техническа помощ“.

2.2.1.2. Показатели

Показатели за крайния продукт със съответните междинни цели и целеви стойности

Основание: член 22, параграф 3, буква д), точка ii) от POP

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междин на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
ТП	ЕФРР	Преход	ТА 1	Обучени служители на (потенциални) бенефициенти/партньори с цел повишаване административния им капацитет	лица	120	720
			ТА 2	Обучения за служители на УО с цел повишаване на административния капацитет	брой	40	240
			ТА 3	Служители на УО, подкрепени чрез ТП	лица	115	121
			ТА 4	Проведени информационни кампании	брой	1	6
			ТА 5	Извършени вътрешни/външни оценки по програмата	брой	1	4

2.2.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции

Член 22, параграф 3, буква д), точка iv) от РОР

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
6 Техническа помощ	ЕФРР	Преход	179 Информация и комуникация	2 540 000,00
			180 Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	24 500 000,00
			181 Оценка и проучвания, събиране на данни	3 000 000,00
			182 Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	2 000 000,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
6 Техническа помощ	ЕФРР	Преход	03 Неутралност по отношение на пола	32 040 000,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

Таблица 9: Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Приоритет №	Специфична цел	Вид интервенция	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

2.2.2. Приоритет за техническа помощ съгласно член 37 от РОР (повтаря се за всеки такъв приоритет за техническа помощ)

Основание: член 22, параграф 3, буква е) от РОР

2.2.2.1. Описание на техническата помощ по финансиране, което не е свързано с разходите — член 37 от РОР

Текстово поле [3 000] НП

2.2.2.2. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции

Основание: член 22, параграф 3, буква е) от РОР

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — Измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

Таблица 9: Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Приоритет №	Специфична цел	Вид интервенция	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

3. План за финансиране

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), точки i), ii) и iii), член 112, параграфи 1, 2 и 3 и членове 14 и 26 от РОР

3.1. Прехвърляния и принос¹⁸

Основание: членове 14, 26 и 27 от РОР

Изменение на програмата, свързано с:	☐ принос към InvestEU
	☐ прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление
	☐ прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове

Таблица 15А: Принос към InvestEU* (разбивка по години)

¹⁸ Приложимо само за изменения на програми в съответствие с членове 14 и 26, с изключение на допълнителните прехвърляния към ФСП в съответствие с член 27 от РОР. Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите кредити на равнището на МФР за дадена държава членка.

Принос от		Принос към	Разбивка по години								
Фонд	Категория региони		Компонент (и) на InvestEU	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
ЕФРР	По-силно развити региони										
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										
ЕСФ+	По-силно развити региони										
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										
Кохезионен фонд	Не е приложимо										
ЕФМ ДРА	Не е приложимо										

* За всяко ново искане за принос: в изменение на програмата се определят общите суми за всяка година по фондове и по категории региони.

Таблица 15Б: Принос към InvestEU* (резюме)

	Категория региони	Компонент 1 Устойчива инфраструктура а)	Компонент 2 Иновации и цифровизация б)	Компонент 3 МСП в)	Компонент 4 Социални инвестиции и умения г)	Общо е)=а)+б)+в)+г)
ЕФРР	По-силно развити региони					
	По-слабо развити региони					
	Региони в преход					
ЕСФ+	По-силно развити региони					

	Категория региони	Компонент 1 Устойчива инфраструктура	Компонент 2 Иновации и цифровизация	Компонент 3 МСП	Компонент 4 Социални инвестиции и умения	Общо
		а)	б)	в)	г)	е)=а)+б)+в)+г)
	По-слабо развити региони					
Региони в преход						
Кохезионен фонд	Не е приложимо					
ЕФМДРА	Не е приложимо					
Общо						

* Кумулативни суми за всички вноски, направени чрез изменения на програмата през програмния период. Към всяко ново искане за принос: в изменение на програмата се определят общите суми за всяка година по фондове и по категории региони.

Текстово поле [3 500] (обосновка), като се вземе предвид как тези суми допринасят за постигането на целите на политиката, избрани в програмата в съответствие с член 10, параграф 1 от Регламента за InvestEU.

Таблица 16А: Прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление (разбивка по години)

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години								
Фонд	Категория региони		Инструмент	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
ЕФРР	По-силно развити региони										
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										
ЕСФ+	По-силно развити региони										
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										
Кохезионен фонд	Не е приложимо										

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Инструмент	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
ЕФМДРА	Не е приложимо									

Таблица 16Б: Прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление* (резюме)

Фонд	Категория региони	Инструмент 1 а)	Инструмент 2 б)	Инструмент 3 в)	Инструмент 4 г)	Инструмент 5** д)	Общо е)=а)+б)+в)+г)+ д)
ЕФРР	По-силно развити региони						
	Региони в преход						
	По-слабо развити региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	Региони в преход						
	По-слабо развити региони						
Кохезионен фонд	Не е приложимо						
ЕФМДРА	Не е приложимо						
Общо							

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. Към всяко ново искане за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и по категории региони.

** Прехвърлянията могат да се извършват към всеки друг инструмент, изпълняван при пряко или непряко управление, когато такава възможност е предвидена в основния акт. Съответно ще бъдат посочени броят и наименованията на съответните инструменти на Съюза.

Текстово поле [3 500] (обосновка)

Таблица 17А: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове*

Прехвърляния от		Прехвърляния към		Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Фонд	Категория региони (когато е приложимо)	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
ЕФРР	По-силно развити региони	ЕФРР, ЕСФ + или Кохезионен фонд, ЕФМДР А, ФУМИ, ФВС, ИУГВП									
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										
ЕСФ+	По-силно развити региони										
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										

Прехвърляния от		Прехвърляния към		Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Фонд	Категория региони (когато е приложимо)	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Кохезионен фонд	Не е приложимо										
ЕФМДРА	Не е приложимо										

* Прехвърляния към други програми. Прехвърлянията между ЕФРР и ЕСФ+ могат да се извършват само в рамките на една и съща категория региони.

Таблица 17Б: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове* (резюме)

		ЕФРР			ЕСФ+			Кохезионен фонд	ЕФМДРА	ФУМИ	ФВС	ИУГВП	Общо
		Посилно развити региони	Региони в преход	Послабо развити региони	Посилно развити региони	Региони в преход	Послабо развити региони						
ЕФРР	Посилно развити региони												
	Региони в преход												
	Послабо развити региони												
ЕСФ+	Посилно развити региони												
	Региони в преход												
	Послабо развити региони												

Кохезионен фонд	Не е приложимо												
ЕФМД РА	Не е приложимо												
Общо													

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. Към всяко ново искане за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и по категории региони.

Текстово поле [3 500] (обосновка)

3.2. ФСП: разпределени средства в програмата и прехвърляния¹⁹

3.2.1. Разпределени по линия на ФСП средства за програмата преди прехвърлянията по приоритети (когато е от значение)²⁰

Основание: Член 27 от РОР

Таблица 18: Разпределени по линия на ФСП средства за програмата в съответствие с член 3 от Регламента за ФСП, преди прехвърлянията

Приоритет 1 по ФСП	
Приоритет 2 по ФСП	
	Общо

3.2.2. Прехвърляния към ФСП като допълнителна подкрепа²¹ (когато е приложимо)

Прехвърляне към ФСП	☐ отнася се до вътрешни прехвърляния в рамките на програмата с разпределени по линия на ФСП средства	
	☐ отнася се до прехвърляния от други програми към програмата с разпределени по линия на ФСП средства	

Таблица 18А: Прехвърляния към ФСП в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години								
Фонд	Категория региони		Приоритет по ФСП*	2021 г	2022 г	2023 г	2024 г	2025 г	2026 г	2027 г	Общо
			.	.	.	.	.	.	.	.	

¹⁹ Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите кредити на равнището на МФР за дадена държава членка.

²⁰ Приложимо за първото приемане на програми с разпределени по линия на ФСП средства.

²¹ Разделът се попълва от получаващата програма. Когато програма, подкрепяна по линия на ФСП, получи допълнителна подкрепа (вж. член 27 от РОР) в рамките на програмата и от други програми, всички таблици в настоящия раздел трябва да бъдат попълнени. При първото приемане със средства, разпределени по линия на ФСП, в настоящият раздел трябва да потвърдят или коригират предварителните прехвърляния, предложени в споразумението за партньорство.

ЕФР Р	По-силно развити региони	Приоритет 1 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
ЕСФ +	По-силно развити региони	Приоритет 2 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									

* Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в които се намира съответната територия.

Таблица 18Б: Прехвърляне на ресурси от ЕФРР и ЕСФ+ към ФСП в рамките на програмата

		Разпределени по линия на ФСП средства в програмата*, разбити по категория региони, на която територия се намира** (по приоритети на ФСП)	
		Приоритет по ФСП (за всеки приоритет по ФСП)	Сума
Прехвърляне в рамките на програмата** (допълнителна подкрепа) по категории региони			
ЕФРР	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
ЕСФ+	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
Общо	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		

* Програма с разпределени по линия на ФСП средства.

** Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в която се намира съответната територия.

Таблица 18В: Прехвърляния към ФСП от друга(и) програм(и) (разбивка по години)

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони		Приоритет по ФСП*	2021 г	2022 г	2023 г	2024 г	2025 г	2026 г	2027 г
ЕФРР	По-силно развити региони	Приоритет 1 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
ЕСФ+	По-силно развити региони	Приоритет 2 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									

* Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в която се намира съответната територия.

Таблица 18Г: Прехвърляне на ресурси от ЕФРР и ЕСФ+ от други програми към ФСП в рамките на тази програма

		Допълнителна подкрепа за ФСП в настоящата програма* за територията, разположена*** в дадена категория региони (по приоритети):	
		Приоритет по ФСП	Сума
Прехвърляне(ия) от друга(и) програма(и)** по категории региони			
ЕФРР	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
ЕСФ+	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
Общо			

* Програма с отпуснати по ФСП средства, която получава допълнителна подкрепа от ЕФРР и ЕСФ+.

** Програма, предоставяща допълнителна подкрепа от ЕФРР и ЕСФ+ (източник).

*** Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в която се намира съответната територия.

Текстово поле [3 000] Обосновка за допълнителното прехвърляне от ЕФРР и ЕСФ+ въз основа на планираните видове интервенции — член 22, параграф 3, буква г), подточка ix) от РОР

3.3. Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед

Таблица 19А: Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
		2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Категория региони*	Категория региони*				
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

* Прилага се само за ЕФРР и ЕСФ+.

Таблица 19Б: Прехвърляния към други програми между категории региони в резултат на междинния преглед (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
		2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Категория региони*	Категория региони*				
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

* Прилага се само за ЕФРР и ЕСФ+.

3.4. Обратни прехвърляния²²

Таблица 20А: Обратни прехвърляния (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към		Разбивка по години							
	Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
InvestEU или друг инструмент на Съюза			.	.	.	.	.	.	.	.

²² Приложимо само за изменения на програми за ресурси, прехвърлени обратно от други инструменти на Съюза, включително елементи на ФУМИ, ФВС и ИУГВП, при пряко или непряко управление, или от InvestEU.

InvestEU Компонент 1 Компонент 2 Компонент 3 Компонент 4 Инструмент 1 на Съюза Инструмент 2 на Съюза [...]	ЕФРР	По-силно развити региони								
		Региони в преход								
		По-слабо развити региони								
	ЕСФ+	По-силно развити региони								
		Региони в преход								
		По-слабо развити региони								
	КФ	Не е приложимо								
	ЕФМДР А	Не е приложимо								

Таблица 20Б: Обратни прехвърляния* (резюме)

От/До	ЕФРР			ЕСФ+			Кохезионен фонд	ЕФМДРА
	По-силно развити региони	Региони в преход	По-слабо развити региони	По-силно развити региони	Региони в преход	По-слабо развити региони		
InvestEU								
Компонент 1								
Компонент 2								
Компонент 3								
Компонент 4								
Инструмент 1								
Инструмент 2								

Инструмент 3										
Инструмент 4**										

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. При всяко ново искане за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърляни за всяка година по фондове и по категории региони.

** Прехвърлянията могат да се извършват към всеки друг инструмент, изпълняван при пряко или непряко управление, когато такава възможност е предвидена в основния акт. Съответно ще бъдат посочени броят и наименованията на съответните инструменти на Съюза.

3.5. Финансови бюджетни кредити по години

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), точка i) от POP и членове 3, 4 и 7 от Регламента за ФСП

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМ ДРА	2027 г.		2027 г. само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансови бюджетни кредит и без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредит и без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
ЕФРР*	Посилно развити региони												
	Региони в преход		5,29 6,58 3.00	10,0 52,6 97.0 0	21,7 65,6 85.0 0	21,7 65,6 85.0 0	10,612,6 08.00	10,612, 608.00		10,612,6 09.00	10,612, 609.00		101, 331, 084. 00
	Послабо развити региони		55,9 53,4 17.0 0	106, 197, 303. 00	229, 934, 008. 00	229, 934, 009. 00	112,112, 239.00	112,11 2,239.0 0		112,112, 239.00	112,11 2,239.0 0		1,07 0,46 7,69 3.00
	Най-отдалечени региони и север												

	ни слаб о насе лени реги они												
Общо			61,2 50,0 00.0 0	116, 250, 000. 00	251, 699, 693. 00	251, 699, 694. 00	122,724, 847.00	122,72 4,847.0 0		122,724, 848.00	122,72 4,848.0 0		1,1 71, 798 ,77 7.0 0
ЕСФ+*	По-силн о разв ити реги они												
	Реги они в прех од												
	По-слаб о разв ити реги они												
	Най-отда лече ни реги они и север ни слаб о насе лени реги они												
Общо													
ФС П*	Рес урс и по чле н 3 от Рег ла ме н та за ФС СП												
	Рес урс и по чле н 4												

	от Регламентата за ФС СП												
	Ресурси по член 7 от Регламентата за ФС П (във връзка с ресурсите по член 3 от Регламентата за ФС П)												
	Ресурси по член 7 от Регламентата за ФС П (във връзка с ресурсите по член 4 от Регламентата за ФС П)												
Общо													
Корекция	Не е приложимо		7,625,000.00	25,625,000.00	81,947,829.00	81,947,829.00	40 661 414,00	40 661 414,00		40 661 415,00	40 661 415,00		359 791 316,00

н фо нд														
ЕФ М ДР А		Не е прил ожи мо												
Об що				68,8 75,0 00.0 0	141, 875, 000. 00	333, 647, 522. 00	333, 647, 523. 00	163,386, 261.00	163,38 6,261.0 0		163,386, 263.00	163,38 6,263.0 0		1,5 31, 590 ,09 3.0 0

* Суми след допълнителното прехвърляне към ФСП.

3.6. Общо финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), точка ii), член 22, параграф 6 и член 36 от POP

За програми по цел „Инвестиции за работни места и растеж“, когато в споразумението за партньорство е избрана техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от POP.

Таблица 11: Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Приоритет	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публичен принос)	Фонд	Категория региони *	Финансово участие на Съюза (а)=(ж)+з)	Разбивка на финансовото участие на Съюза		Национален принос	Индикативна разбивка на националния принос		Общо	ст
					Финансово участие на Съюза без сума за гъвкавост (ж)	Сума за гъвкавост (з)		публичен	частен		
							б) = в) + г)	в)	г)	(д)=(а)+(б)	
Приоритет 1 Води	Публичен	ЕФРР	По-силно развити региони								
			Региони в преход	936,975.00	740,712.00	196,263.00	401,561.00	401,561.00	0,00	1,338,536.00	69%
			По-слабо развити региони	378,842,942.00	299,488,973.00	79,353,969.00	66,854,637.00	66,854,637.00	0,00	445,697,579.00	84%
			Най-отдалечени региони и северни слабо								

			населени региони								
Приоритет 2 Отпадъци	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	23 551 460,00	18,6 18,2 76.0 0	4,93 3,18 4.00	10 093 483,00	10 093 483,00	0,00	33 644 943,00	69,8%
			По-слабо развити региони	183,186,415.00	144,815,450.00	38,370,965.00	32 327 015,00	32 327 015,00	0,00	215 513 430,00	84,2%
Приоритет 3 Биоразнообразие	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	12,881,014.00	10,182,905.00	2,698,109.00	5,520,435.00	5,520,435.00	0,00	18,401,449.00	69,1%
			По-слабо развити региони	96,958,489.00	76,649,173.00	20,309,316.00	17,110,322.00	17,110,322.00	0,00	114,068,811.00	84,9%
Приоритет 4 Риск и изменение на климата	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	20,397,981.00	16,125,338.00	4,272,643.00	8,741,992.00	8,741,992.00	0,00	29,139,973.00	69,4%
			По-слабо развити региони	165,842,273.00	131,104,282.00	34,737,991.00	29,266,284.00	29,266,284.00	0,00	195,108,557.00	84,5%
Приоритет 5 Въздух	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	11 523 654,00	9,109,863.00	2,413,791.00	4 938 709,00	4 938 709,00	0,00	16 462 363,00	69,6%
			По-слабо развити региони	245 637 574,00	194,185,338.00	51,452,236.00	43 347 808,00	43 347 808,00	0,00	288 985 382,00	84,8%
Приоритет		ЕСФ+	По-силно развити региони								
			Региони в преход								
			По-слабо развити региони								
			Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
Приоритет		ФСП**	Ресурси по член 3 от Регламента за ФСП								
			Ресурси по член 4 от Регламента за ФСП								
			Общо								

Приоритет 1 Води	Публичен	Кохезионен фонд		283,121,892.00	219,128,482.00	63,993,410.00	49,962,687.00	49,962,687.00	0,00	333,084,579.00	84%
Приоритет 5 Въздух	Публичен	Кохезионен фонд		76,669,424.00	59,340,050.00	17,329,419.00	13,529,899.00	13,529,899.00	0,00	101 950 902,00	84%
Приоритет 6 Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от POP	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	32 040 000,00	25,328,773.00	6,711,227.00	13,731,429.00	13,731,429.00	0,00	45,771,429.00	69%
Приоритет 6 Техническа помощ съгласно член 37 от POP		ЕФРР или ЕСФ+, или ФСП, или Кохезионен фонд									
		Общо ЕФРР	По-силно развити региони								
			Региони в преход	101,331,084.00	80,105,867.00	21,225,217.00	43,427,609.00	43,427,609.00	0,00	144,758,693.00	69%
			По-слабо развити региони	1,070,467,693.00	846,243,216.00	224,224,477.00	188,906,066.00	188,906,066.00	0,00	1,259,373,759.00	84%
			Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
		Общо ЕСФ+	По-силно развити региони								
			Региони в преход								
			По-слабо развити региони								
			Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
		ФСП*	Ресурси от Регламента за ФСП по член 3								
			Ресурси от								

		Регла мента за ФСП по член 4									
		Общо Кохезионен фонд		359 791 316,00	278, 468, 487. 00	81,3 22,8 29.0 0	63 492 586,00	63 492 586,00	0,00	423 283 902,00	8 6
		Всичко общо		1,531,590, 093.00	1,20 4,81 7,57 0.00	326, 772, 523. 00	295,826,261.00	295,826,261. 00	0,00	1,827,416,354.00	

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специално разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнително разпределени средства за най-отдалечените региони. За Кохезионния фонд: не е приложимо. Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

**Посочете общия размер на ресурсите по ФСП, включително допълнителната подкрепа, прехвърлена от ЕФРР и ЕСФ+. Таблицата не включва сумите в съответствие с член 7 от Регламента за ФСП. В случай на техническа помощ, финансирана от ФСП, ресурсите по ФСП следва да бъдат разделени на ресурси, свързани с членове 3 и 4 от Регламента за ФСП. По отношение на член 4 от Регламента за ФСП няма сума за гъвкавост.

За цел „Инвестиции за работни места и растеж“: програми, които използват техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 5 от РОР, в зависимост от избора, направен в споразумението за партньорство.

За ЕФМДРА:

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), подточка iii) от РОР

Програми по ЕФМДРА, които използват техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от РОР, в зависимост от избора, направен в споразумението за партньорство.

Таблица 11А: Общо разпределени финансови средства по фондове и национален принос

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза	Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
Приоритет 1	1.1.1	Публична				
	1.1.2	Публична				
	1.2	Публична				
	1.3	Публична				
	1.4	Публична				
	1.5	Публична				
Приоритет 2	2.1	Публична				
	2.2	Публична				
Приоритет 3	3.1	Публична				

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза	Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
Приоритет 4	4.1	Публична				
Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от POP	5.1	Публична				
Техническа помощ съгласно член 37 от POP	5.2	Публична				

Програми по ЕФМДРА, които използват техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 5 от POP, в зависимост от избора, направен в споразумението за партньорство.

Таблица 11А: Общо разпределени финансови средства по фондове и национален принос

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза		Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
			Финансово участие на Съюза без техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP	Финансово участие на Съюза за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP			
Приоритет 1	1.1.1	Публична					
	2.1.1	Публична					
	1.2	Публична					
	1.3	Публична					
	1.4	Публична					
	1.5	Публична					
	1.6	Публична					
Приоритет 2	2.1	Публична					
	2.2	Публична					
Приоритет 3	3.1	Публична					

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза		Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
			Финансово участие на Съюза без техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP	Финансово участие на Съюза за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP			
Приоритет 4	4.1	Публична					
Техническа помощ (член 37 от POP)	5.1	Публична					

4. Отключващи условия

Основание: член 22, параграф 3, буква и) от POP

Таблица 12: Отключващи условия

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
			Да/Не	Критерий 1	Да/Не	[500]	[1 000]
Актуализирано планиране за необходимите инвестиции в секторите на водите и на отпадъчните води	ЕФР Р и КФ	Подкрепа за осигуряване на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	Да	За всеки един, или за двата сектора, налице е национален инвестиционен план, който включва: 1. Оценка на текущото състояние на прилагането на Директива на Съвета 91/271/ЕИО ²³ и на Директива	Да	Национален инвестиционен план за ВиК , приет с РМС № 19/31.03.21 г.	Изготвена актуализирана оценка за изпълнение на Директива 91/271/ЕИО и Директива 98/83/ЕО, в т.ч. на изискванията за изменение на директивата в съответствие с т.1 и т.2. Актуализация на оценката на

²³ [Директива на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води \(91/271/ЕИО\)](#)

				<p>98/83/ЕО²⁴.</p> <p>2. Определяне то и планирането на публичните инвестиции, включително индикативна финансова оценка</p> <p>а) Изисква се изпълнение на Директива 91/271/ЕИО , включително определяне на приоритетите във връзка с големината на агломерациите, както и въздействието върху околната среда, като се представя разпределението на инвестициите по агломерации и на отпадъчни води.</p> <p>б) Изисква се за изпълнение на Директива 98/83/ЕО.</p> <p>в) Изисква се, за да може да се отговори на нуждите, произтичащи от</p>			<p>необходимите инвестиции за реконструкция на съществуващата ВиК инфраструктура и изготвен анализ за потенциалните източници и начини за публично финансиране във връзка с т.3 и т.4.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

²⁴ [Директива 98/83/ЕО на Съвета от 3 ноември 1998 година относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека](#)

				<p>Директива (ЕС) 2020/2184²⁵, по-специално във връзка с преразгледа ните качествени параметри, описани подробно в Приложени е I на тази директива.</p> <p>3. Оценка на инвестициите, необходими за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване и отпадъчни води, включително мрежи, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове.</p> <p>4. Посочване на потенциалните източници на публично финансиране, когато са необходими в допълнение към потребителските такси.</p>			
Актуализирани планове за	ЕФР Р	Насърчаване на прехода	Да	Налице са план	Да	Национален план за	НПУО за периода 2021-2028 г.

²⁵ [Директива \(ЕС\) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 година относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека \(преработена\).](#)

управление на отпадъците		към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	<p>(планове) за управление на отпадъците в съответствие с член 28 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁶, обхващащи цялата територия на държавата членка, които включват:</p> <p>1. Анализ на ситуацията с управлението на отпадъците в съответната географска единица, включително по отношение на вида, количеството и източника на генерираните отпадъци, и оценка на бъдещото им развитие, като се взема предвид очакваното въздействие на мерките, предвидени в програмата за предотвратя</p>	<p>управлени е на отпадъците е 2021- 2028 г., приет от МС с Решение № 459/17.06.2 021</p>	включва: Анализ на ситуацията с управлението на отпадъците; Оценка на съществуващите схеми за събиране на отпадъци; Оценка на недостига на инвестиции и информация за бъдещите обекти за третиране на отпадъци.
--------------------------	--	--	---	---	--

²⁶ [Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.](#)

				<p>ване на образуването на отпадъци, разработена в съответствие с член 29 от Директива 2008/98/ЕО.</p> <p>2. Оценка на съществуващите схеми за събиране на отпадъци, включително съответното материално и териториално покритие на разделното събиране, и мерки за подобряване на неговото функциониране, както и нуждата от нови схеми за събиране.</p> <p>3. Оценка на недостига на инвестиции, обосноваваща необходимостта от закриване на съществуващи отпадни инсталации и допълнителна или модернизирана инфраструктура за управление на отпадъци, с</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>информация за наличните източници на приходи, необходими за посрещане на разходите за експлоатация и поддръжка.</p> <p>4. Информация за това как ще се определят бъдещите местоположения на обектите, както и за капацитета на бъдещите инсталации за третиране на отпадъци.</p>			
Ефективна рамка за управление на риска от бедствия	ЕФРР	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	Не	Наличие на национален или регионален план за управление на риска от бедствия, изготвен въз основа на оценка на риска, който отчита възможните въздействия от изменението на климата и действащите стратегии за адаптация към изменението на климата, и включва:	Не	Националният план за управление на риска от бедствия е одобрен от възложителя.	Изготвяне и приемане на Национален план за управление на риска от бедствия, включително: По т. 1 - Разработване на методология за оценка на риска; събиране на данни за щетите и загубите от възникнали бедствия и идентифициране на опасностите и рисковете на национално ниво.

				<p>основните рискове, оценени в съответствие с разпоредбите на член 6, буква а) от Решение № 1313/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁷, с отразяване на текущия и развиващ се рисков профил с индикативен времеви обхват 25-35 години. Оценката на свързаните с климата рискове се основава на прогнози и сценарии за изменението на климата;</p> <p>2. Описание на мерките за превенция, готовност и реагиране при бедствия, насочени към идентифицираните основни рискове. Мерките се степенуват по важност в зависимост от рисковете и икономическото им въздействие</p>			<p>По т. 2 - Разработена Национална програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025 г.; приета са РМС № 65/26.11.2020 г.</p> <p>По т. 3 - Осигуряване на механизми за финансово обезпечаване на дейностите по превенция, готовност и реагиране.</p> <p>Резултатите от Националния план за управление на риска от бедствия като проект на Национален план са одобрени от Възложителя. Предстои приемане с решение на Министерския съвет.</p>
--	--	--	--	---	--	--	---

²⁷ [Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Механизъм за гражданска защита на Съюза.](#)

				<p>, пропуски по отношение на капацитета²⁸, ефективността и ефикасността, като се вземат под внимание възможни алтернативи.</p> <p>3. Информация относно финансовите средства и механизми, които са налични за покриване на разходите за експлоатация и поддръжка, свързани с превенция, готовност и реагиране.</p>			
Рамка за приоритетни действия за необходимите консервационни мерки с финансиране от ЕС	ЕФРР	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	Не	<p>За интервенции и в подкрепа на консервационните мерки в зоните от Натура 2000 в обхвата на Директива 92/43/ЕИО²⁹:</p> <p>Изготвена е Рамка за приоритетни действия съгласно член 8 от Директива 92/43/ЕИО, която включва</p>	Да	<p>Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за многогодишната финансова рамка 2021-2027 г.</p> <p>https://www.eufunds.bg/bg/node/8241</p>	<p>Одобрена с ARES(2022)6 09803-26.01.2022 Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000.</p> <p>Предстои приемане с решение на Министерския съвет.</p>

²⁸ В съответствие с оценката на управлението на риска по чл. 6, б) от Решение 1313/2013 г.

²⁹ [Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна.](#)

				<p>всички елементи, изисквани от образеца за рамката за приоритетни и действия за периода 2021-2027 г., договорени между ЕК и държавата-членка, включително о приоритетните мерки и оценка на нуждите от финансиране.</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

5. Програмни органи

Основание: член 22, параграф 3, буква к) и членове 71 и 84 от POP

Таблица 13: Програмни органи

Програмни органи	Наименование на институцията [500]	Име на лицето за контакт [200]	Адрес на ел. поща [200]
Управляващ орган	Главна дирекция Оперативна програма „Околна среда“, Министерство на околната среда и водите	Галина Симеонова	galina.simeonova@moew.government.bg
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“, Министерство на финансите	Людмила Рангелова	aeuf@minfin.bg
Субект, който получава плащания от Комисията	Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите	Мануела Милошева	natfund@minfin.bg
Когато е приложимо, субект или субекти, които получават плащания от Комисията в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP	Неприложимо	Неприложимо	Неприложимо

Счетоводна функция, в случай че тази функция е възложена на субект, различен от управляващия орган	Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите	Мануела Милошева	natfund@minfin.bg
--	---	------------------	-------------------

Разпределение на възстановените суми за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР, ако се установи, че повече субекти получават плащания от Комисията

Основание: Член 22, параграф 3 от РОР

Таблица 13А: Част от процентите, определени в член 36, параграф 5, буква б) от РОР, която ще бъде възстановена на субектите, получаващи плащания от Комисията в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР (в процентни пунктове)

Субект 1	процентни пунктове
Субект 2*	процентни пунктове

* Брой субекти, определени от държава членка.

6. Партньорство

Основание: Член 22, параграф 3, буква з) от РОР

Текстово поле [10 000]

В изпълнение на разпоредбите на чл. 8 от Общия Регламент за периода 2021-2027 г. и предвид спецификата на Програма „Околна среда“ партньорството с широк кръг организации е водещ принцип при нейното разработване, изпълнение и управление. Партньорството се гарантира чрез Тематичната работна група (ТРГ) за разработване на ПОС 2021-2027 г. съгл. разпоредбите на чл. 7 от Постановление на МС № 142/7.06.2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Р България за управление на средствата от фондовете на ЕС за програмния период 2021 – 2027 г. Опитът от двата програмни периода 2007-2013 г. и 2014-2020 г. показва ключовото значение на партньорството на ниво ЕК за ефективното управление и изпълнение на програмата.

През август 2019 г. е сформирана вътрешноведомствена работна група (ВВРГ) със задача да подготви необходимите анализи, които да послужат за основа на работата на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. В състава на ВВРГ са включени представители на специализираните дирекции на МОСВ, отговорни за формиране политиките по околна среда и изменение на климата, които се планират като обект на подпомагане в рамките на ПОС 2021-2027. За целите на ВВРГ е подготвен първи работен вариант на програма, на базата на който е разработен първият проект на ПОС. Работният вариант включва стратегия за приноса на програмата към целите на политиката/тематичните цели, определени за програмен период 2021-2027 г., като същата е изготвена въз основа на анализ на ангажиментите на страната по отношение Европейското и национално законодателство по околна среда и изменение на климата; анализ на настоящата ситуация; изводи от минал опит; предизвикателства за административния капацитет и управлението и стъпва на основата на релевантни национални документи (планове, програми и стратегии), както и документи на ниво ЕС. Изготвена е още обосновка на избраните цели на политиката/тематичните цели, приоритетите на програмата, вкл. специфичните цели на всеки приоритет.

В резултат от дейността на тази работна група са изготвени всички документи, необходими за изготвяне на първи проект на програмата.

Като следваща стъпка, УО на ОПОС инициира сформирани на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г., в изпълнение на чл. 7, ал. 1 от ПМС № 142/07.06.2019 г. и със състав в съответствие с разпоредбите на чл. 7 ал. 4 на същото ПМС, като в документа са определени състава и основните задължения на участниците в работните групи, както и процедурата за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ.

За да се осигури представителство на юридически лица с нестопанска цел, работещи в обществена полза в областите, съгл. чл. 7 ал. 4, т. 14 от ПМС 142/07.06.2019 г., на 24.9.2019 г. УО на ПОС стартира процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. Поканата е публикувана на сайта на Единния информационен портал и в нея са посочени сроковете за кандидатстване, документите за попълване и критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, като:

- Организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;
- Организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
- Екологични организации;
- Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата;
- Организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на подхода „Водено от общностите местно развитие“.

Подадени са заявления от съответните представители на НПО сектора, като поради липса на заявка за участие от страна на организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи, е извършено повторно публикуване на покана (на 21.10.2019 г.), което да осигури тяхното представителство. Включването на възможно най-широк кръг ведомства, организации и различни заинтересовани страни в процеса на подготовка на програмата е добра практика, която УО на ПОС продължава да следва. Съставът на ТРГ за изготвяне на ПОС 2021-2027 г. е определен със Заповед РД-949/17.12.2019 г., и е съгласуван на национално ниво с дирекция „Централно координационно звено“ в МС. Заповедта е изменяна и допълвана, като са включени представители на различни заинтересовани страни, ведомства и организации, както следва:

Министерство на околната среда и водите:

- Главна дирекция “Оперативна програма “Околна среда”,
- Дирекция „Национална служба за защита на природата”,
- Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество“,
- Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“,
- Дирекция „Управление на водите“,
- Дирекция „Опазване чистотата на въздуха“,
- Дирекция „Екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда и предотвратяване на замърсяването”,
- Дирекция „Политика по изменение на климата“,
- Изпълнителна агенция по околна среда,

Администрация на МС:

- Дирекция „Централно координационно звено“,

- Дирекция „Добро управление“,
  - Дирекция „Икономическа и социална политика“,
- Министерство на финансите:
- Дирекция „Икономическа и финансова политика“,
  - Дирекция „Държавни помощи и реален сектор“,
  - Дирекция „Национален фонд“,
  - Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“,
  - Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове“,
- МВР,
  - МРРБ,
  - МВнР,
  - МТСП,
  - Агенция за хората с увреждания,
  - Министерство на младежта и спорта,
  - Министерство на енергетиката,
  - МЗ,
  - МЗХГ,
  - Министерство на икономиката,
  - МОН,
  - МТИТС,
  - Министерство на туризма,
  - Министерство на културата,
  - АПИ,
  - Агенция за социално подпомагане,
  - Фонд мениджър на финансовите инструменти в България,
  - Държавен фонд „Земеделие“,
  - НСИ,
  - Комисия за защита от дискриминация,
  - Шестте регионални съвета за развитие на ниво NUTS 2
  - Асоциация на индустриалния капитал в България,
  - Българска търговско-промишлена палата,
  - Конфедерация на работодателите и индустриалците в България,
  - Българска стопанска камара,
  - Конфедерация на независимите синдикати в България,
  - Национално представителни организации на и за хората с увреждания,
  - Национално сдружение на общините в република България (НСОРБ),
  - БАН,
  - Съвет на ректорите,
  - Селскостопанска академия,
  - Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, работещи в сферата на:
    - екологични организации,
    - образованието, науката и културата,
    - равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности,
    - социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи.

В заповедта са определени функциите на Тематичната работна група, които са:

- да изготви проект на програма „Околна среда“ за програмен период 2021-2027;
- да осъществи функциите, предвидени в чл. 10, ал. 1, т. 1-7 от ПМС № 142/2019 г.;

- да обсъди и отрази получени предложения по време на обществените обсъждания и консултации на програмата, както и получени бележки и коментари от страна на ЕК по представения проект на ПОС 2021-2027 г.

Организацията и дейността на ТРГ са уредени във Вътрешни правила за работата на ТРГ, а актуална информация за хода на изготвянето на програмата се публикува в секция „Оперативна програма „Околна среда“ на Единния информационен портал на европейските структурни и инвестиционни фондове – <https://www.eufunds.bg/opus/term/419>.

Съгласно вътрешните правила, публикувани на интернет страницата на програмата, комуникация с членовете на групата се осъществява от секретариата на ТРГ, който изпраща своевременно документи и материали за информация, преди и след заседанията, обработва, обобщава и разпространява получената обратна връзка и коментари (след отразяването им от УО в проектите на документи и в съгласувателна таблица) с цел гарантиране спазване принципите на партньорство и добра комуникация с всички включени заинтересовани страни.

При изпълнение на функциите си работната група взаимодейства с тематичните работни групи за разработване на останалите програми и работната група за разработване на Споразумението за партньорство за програмен период 2021-2027 г., като регулярно обменя информация по напредъка в разработването на Споразумението за партньорство и програмите.

Едновременно с разработването на програмата, съгласно чл. 20, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, за програма "Околна среда" 2021-2027 г. се разработва Доклад за екологична оценка (ЕО). За същия са проведени консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, за което е осигурен публичен достъп до документацията на интернет страницата на ОПОС за нормативно определените срокове.

Съблюдавайки принципа за партньорство и приемственост, съставът на ТРГ впоследствие преминава в състав на Комитет за наблюдение на ПОС 2021-2027 г. отново с представителство на широк кръг заинтересовани страни, които са ангажирани с наблюдението през целия инвестиционен цикъл на програмата, от процеса на планиране и изпълнение до етапа на мониторинг, оценка и постигане на нейните цели. Предвидено е представителите на КН на ОПОС да участват в обучения и представяне на добри практики, както и посещения на място на обекти, финансирани по ПОС 2021-2027 г.

Принципите за партньорство, заложи в Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014 на Комисията от 7 януари 2014 г. относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на Европейските структурни и инвестиционни фондове ще продължат да бъдат прилагани от УО на програмата и занапред.

7. Комуникация и видимост

Основание: Член 22, параграф 3, буква й) от POP

Текстово поле [4 500]

Усилията ще са насочени към информиране на широката общественост и потенциалните бенефициенти за възможностите по ПОС и Кохезионната политика. УО счита, че гражданите са не само крайни потребители на резултатите от реализираните проекти, но и партньори в общата цел за опазване на околната среда. Включването и активното участие на гражданския сектор в повишаване осведомеността и ангажираността на

населението по въпроси, свързани с околната среда, е сред стимулите, допринасящи за подобряване здравето и повишаване качеството на живот на населението. Ще се търсят възможности за граждански контрол и ангажиране на студентите в мониторинга на ефективността на инвестициите чрез използване на публични отворени данни.

В изпълнение на чл. 48 (2) от Регламент (ЕС) 2021/1060 са определени служители за комуникация. Те осигуряват обмен на информация и добри практики в рамките на мрежата INFORM EU, както и с представителството на ЕК, мрежата „Европа Директно“ и с други мултипликатори.

През 2014-2020 г., въз основа на проведени проучвания, програмата се открояваше като най-разпознаваемата сред останалите. УО ще насочи усилията си към поддържане на високо ниво на обществена осведоменост за ползите за отделния гражданин.

Цели:

1. Осигуряване на публичност на приоритетите и дейностите, прозрачност при изпълнението на програмата и постигнатите резултати, повишаване информираността и представяне на положителното въздействие на фондовете за околната среда и за подобряване качеството и стандарта на живот;
2. Информирание на потенциалните бенефициенти и партньори за възможностите за финансиране и техните отговорности с цел осигуряване активното включване в процеса на изпълнение;
3. Повишаване на екологичното съзнание и ангажиране на подрастващото поколение като гаранция за устойчивост на екологичните мерки.

Целеви аудитории

- Широка общественост – пълнолетни граждани в активна възраст;
- Деца и подрастващи – ученици и студенти;
- Потенциални бенефициенти, бенефициенти и техни партньори;
- Администрация - звена и органи, ангажирани с управлението на фондовете на ЕС в сектор околна среда и с функции в управлението и администрирането на програмата;
- Разпространители на информация, гражданско общество, екологични НПО, медии, информационни мрежи.

Комуникационни дейности

- Образователно-информационни кампании;
- Информационни събития, включително с фокус върху операциите от стратегическо значение;
- Управление на интернет страницата на ПОС: www.eufunds.bg/bg/opos и присъствие в социални мрежи;
- Срещи и информационни дни с (потенциални) бенефициенти, редовни онлайн проучвания, социологически проучвания, кръгли маси, фокус групи, открити дискусии и др.

Комуникационни канали

- Електронни и печатни медии (пресконференции, публикации, интервюта, репортажи, рекламни спотове, аудио и/или видео излъчвания, прессъобщения, семинари и др.);
- Онлайн комуникация (напр. Youtube – за визуализиране на атрактивни проекти; Facebook, Instagram – възможности за предаване на посланията на програмата към широката общественост; TikTok – кампании, насочени към подрастващите), ИСУН;
- Интернет страница на ПОС и Информационния портал за ЕСИФ: <http://www.eufunds.bg>;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, дискусии, обучения и др.);
- Комитет за наблюдение;
- Мрежата от областни информационни центрове (ОИЦ) в България, представителството на ЕС и ЕП; Мрежата “Европа Директно“;
- Икономически и социални партньори;
- Други.

Бюджет

Общият бюджет от 3 628 571 евро включва сумата за информация и комуникация по приоритет ТП (0,3% от ЕФРР - 2 540 000 евро и 1 088 571 евро национално съфинансиране).

Индикатори за мониторинг и оценка с базова стойност 0 и целева стойност до 2029**г.**

- брой срещи /информационни дни с потенциални бенефициенти за представяне на открити покани и допустими дейности - целева стойност 20;
- брой обучителни семинари/информационни срещи за бенефициенти за изпълнение на проекти - целева стойност 30;
- брой проведени кампании и информационни събития (вкл. онлайн) - целева стойност 6;
- брой публикации в сайта на ПОС - целева стойност 120;
- брой посещения на сайта и в социалните мрежи на ПОС (уеб анализи, показатели на социалните медии) - целева стойност 720 000;
- брой излъчвания/публикации в електронните/печатните медии - целева стойност 7 200;
- брой хора, обхванати от информационни кампании и от комуникационни мерки - целева стойност 250 000;
- ниво на обществена осведоменост - базова стойност за 2021 г. 60% ниво на осведоменост, целева стойност 65%.

8. Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Основание: Членове 94 и 95 от POP

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Планирано използване на членове 94 и 95 от POP	ДА	НЕ
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза на основата на единичните разходи, еднократните суми и единните ставки по приоритета съгласно член 94 от POP (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 1)	☐	☒
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите, съгласно член 95 от POP (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 2)	☐	☒

Финансово участие на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията
(Член 94) от РОР

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват опростените варианти за разходите (ОВР) на равнището на Съюза, установени с делегирания акт, посочен в член 94, параграф 4 от РОР.

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат ОВР, в %	Видове обхванати операции		Показател, който води до възстановяване на разходите		Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	Вид ОВР (стандартна таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки)	Размер (в EUR) или процент (в случай на единни ставки) на ОВР
					Код ³⁰	Описание	Код ³¹	Описание			

³⁰ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от приложение I към РОР и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА.

³¹ Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо.

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Управляващият орган получавал ли е подкрепа от външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете кое външно дружество: Да/Не — Наименование на външното дружество

1. Описание на вида операция, включително графика за изпълнение ¹	
2. Специфична(и) цел(и)	
3. Показател, който води до възстановяване на разходите ²	
4. Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	
5. Стандартна таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	
6. Сума по видове мерни единици или по процент (за единни ставки) от ОВР	
7. Категории разходи, обхванати от единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	
8. Тези категории разходи покриват ли всички допустими разходи за операцията? Да/Не	
9. Метод на корекция(и) ³	
10. Проверка на достигането на единиците	

¹ Предвидена начална дата на подбора на операциите и предвидена крайна дата на тяхното приключване (позоваване на член 63, параграф 5 от POP).

² За операции, включващи няколко опростени варианта за разходите, обхващащи различни категории разходи, различни проекти или последователни фази на операция, полетата 3—11 трябва да бъдат попълнени за всеки показател, който води до възстановяване на разходите.

³ Ако е приложимо, посочете честотата и графика на корекцията и ясно посочване на конкретен показател (включително връзка към уебсайта, на който е публикуван този показател, ако е приложимо).

<p>- опишете какви документи/система ще бъдат използвани, за да се провери, че реализираните единици са достигнати</p> <p>- опишете какво и от кого ще бъде проверено по време на проверките на управлението</p> <p>- опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи</p>	
<p>11. Възможни погрешни стимули, смекчаващи мерки¹ и очаквано ниво на риска (високо/средно/ниско)</p>	
<p>12. Обща сума (на национално равнище и на равнището на Съюза), която се очаква да бъде възстановена от Комисията на тази основа</p>	

В. Изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.):

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 са подходящи за вида операция.

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности, ако такива бъдат поискани, във формат, позволяващ употребата им от Комисията.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустимите разходи са включени в изчислението на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки.

¹ Има ли някакви потенциални отрицателни последици за качеството на подкрепяните операции и ако това е така, какви мерки (напр. осигуряване на качеството) ще бъдат предприети за компенсиране на този риск?

5. Оценка на одитния(те) орган(и) на методиката на изчисление и на размера, както и на механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данните.

Допълнение 2

Финансово участие на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията

(Член 95 от POP)

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват суми за финансиране на равнището на Съюза, което не е свързано с разходи, установени с делегирания акт, посочен в член 95, параграф 4 от POP.

А. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория региони	Сумата, покрита от финансирането, което не е свързано с разходи	Видове обхванати операции		Условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати, за да се извърши възстановяване на средства от Комисията	Показател		Мерна единица за условията, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати, за да се извърши възстановяване на средства от Комисията	Предвиден вид метод за възстановяване на разходите, използван за възстановяване на разходите на бенефициера или бенефициерите
					Код ¹	Описани е		Код ²	Описани е		

¹ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от приложение I към РОР и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА.

² Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо.

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки тип операция)

1. Описание на вида операция			
2. Специфична(и) цел(и)			
3. Условия, които трябва да бъдат изпълнени, или резултати, които трябва да бъдат постигнати			
4. Краен срок за изпълнение на условията или постигане на резултатите			
5. Определение на показателите			
6. Мерна единица за условията, които трябва да бъдат изпълнени/резултатите, които трябва да бъдат постигнати, за да се извърши възстановяване на разходи от Комисията			
7. Междинни конкретни резултати (ако е приложимо), които водят до възстановяване на разходи от Комисията, с график за възстановяване на разходите	Междинни конкретни резултати	Предвидена дата	Суми (в EUR)
8. Обща сума (включително финансиране от Съюза и национално финансиране)			
9. Метод на корекция(и)			
10. Проверка на постигането на резултата или условието (и, когато е приложимо, междинните конкретни резултати): - опишете какъв(и) документ(и)/система ще се използва(т) за проверка на постигането на резултата или условието (и, когато е приложимо, на всеки от междинните конкретни резултати); - опишете как ще се извършват проверките на управлението (включително на място) и от кого;			

<p>- опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи</p>	
<p>11. Използване на безвъзмездни средства под формата на финансиране, което не е свързано с разходите</p> <p>Държавите членки предоставят ли на бенефициерите безвъзмездни средства под формата на финансиране, което не е свързано с разходите? Да/Не</p>	
<p>12. Мерки за осигуряване на одитна следа</p> <p>Моля, посочете субекта/субектите, отговарящи за тези мерки.</p>	

Списък на планираните операции от стратегическо значение и график
(член 22, параграф 3 от POP)

Текстово поле [2 000]

Приоритет 1 „Води“: Проектите за изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации над 10 000 екв.ж. се определят като операции от стратегическо значение. Те ще бъдат конкретно посочени при определяне спецификите на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като в началото на 2021 г. същите са 7 – за ВиК обособени територии области В. Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище и Хасково. Дейността е с ключов принос за постигането на целите на ПОС във ВиК сектора по отношение постигането на съответствие с Директивата за отпадъчните води, тъй като е пряко свързана с качество на живот на гражданите и опазването на околната среда.

Приоритет 5 „Въздух“: Проектите за постепенно премахване на използването на отоплителни уреди на твърдо гориво се определят като операции със стратегическо значение. Те ще бъдат конкретно посочени при определяне спецификите на условията за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, отчитайки средногодишните и среднодневни превишения на замърсителите, съответствие с Общинските програми за качество на атмосферния въздух и пр. Това са проектите на общини, попадащи в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. Тези проекти са с ключов принос за постигането на целите на ПОС по отношение постигането на стандарти за качество на въздуха, тъй като тя е пряко свързана със здравето на гражданите и качеството на живот.

Други проекти, които биха могли да бъдат изведени като операции със стратегическо значение са планираните пилотни инвестиции в отоплителни системи, използващи водородни технологии – като алтернативна опция за битово отопление на твърдо гориво.

Индикативните мерки за видимост са свързани с организиране на специални встъпителни събития със силно медийно отразяване в началото на проектите, по време на техния напредък и по време на завършването им; организиране на пресконференции, прессъобщения, отправяне на покана към журналисти за посещение на проект, други медийни събития; публикуване на редовна информация за проектите на Единния информационен портал (например в конкретен раздел на портала и др.).

Име на проекта	Обявяване на процедура	Представяне на проектно предложение	Оценка и подписване на договор за БФП	Начало на изпълнение на проекта	Край на изпълнението на проекта
Изграждане на ВиК инфраструктура в Столична община	2 тримесечие/ 3 тримесечие 2024 г.	3 тримесечие/ 4 тримесечие 2024 г.	4 тримесечие 2024 г./ 1 тримесечие 2025 г.	2026	2029
Изграждане на ВиК инфраструктура на територията на 6 регионални ВиК оператора	2 тримесечие 2024 г.	4 тримесечие 2024	1 тримесечие 2025 г.	2026	2029
Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво	2 тримесечие/ 3 тримесечие 2022 г.	3 тримесечие /4 тримесечие 2022	4 тримесечие 2022 г./ 1 тримесечие 2023 г.	2023	2029

План за действие по ЕФМДРА за всеки най-отдалечен регион

NB: Прави се екземпляр за всеки най-отдалечен регион

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията

Наименование на най-отдалечения регион	
--	--

A. Описание на стратегията за устойчива експлоатация на рибните ресурси и развитието на устойчива синя икономика

Текстово поле [30 000]

Б. Описание на основните планирани действия и съответните финансови средства

Описание на основните действия	Отпусната по ЕФМДРА сума (EUR)
Структурна подкрепа за сектора на рибарството и аквакултурите по линия на ЕФМДРА Текстово поле [10 000]	
Компенсация за допълнителните разходи по член 24 от Регламента за ЕФМДРА Текстово поле [10 000]	
Други инвестиции в устойчива синя икономика, необходими за постигане на устойчиво развитие на крайбрежните райони Текстово поле [10 000]	
ОБЩО	

В. Описание на полезното взаимодействие с други източници на финансиране на Съюза

Текстово поле [10 000]

Г. Допълнително финансиране за прилагането на компенсацията за допълнителните разходи (държавна помощ)

Информация, която трябва да бъде предоставена за всяка предвидена схема/помощ *ad hoc*

Регион	Име на региона/регионите (NUTS) ³⁸	...
		...
		...
Орган, предоставящ помощта	Наименование	...
	Пощенски адрес	...
	Адрес в интернет	...
Наименование на мярката за помощ	...	
Национално правно основание (позоваване на съответната национална официална публикация)	...	
Електронна препратка към пълния текст на мярката за помощ	...	
Вид на мярката	☐ Схема	
	☐ Помощ <i>ad hoc</i>	Име на бенефициера и групата ³⁹ , към която принадлежи
		...
		...

³⁸ NUTS — Обща класификация на териториалните единици за статистически цели. Обикновено регионът се посочва на ниво 2. Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) (ОВ L 154, 21.6.2003 г., стр. 1), както е изменен с Регламент (ЕО) 2016/2066 на Комисията за изменение на приложенията към Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) (ОВ L 322, 29.11.2016 г., стр. 1).

³⁹ За целите на правилата в областта на конкуренцията, определени в Договора, и за целите на настоящия раздел „предприятие“ е субект, който извършва стопанска дейност, независимо от неговия правен статут и начина на неговото финансиране (вж. Решение на Съда по дело C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze срещу Cassa di Risparmio di Firenze SpA и др., Общ сборник съдебна практика I-289 от 2006 г.). Съдът на Европейския съюз е постановил, че субектите, които са под контрола (въз основа на правно основание или *de facto*) на един и същ субект, следва да се разглеждат като едно предприятие (дело C-382/99 по дело Нидерландия срещу Комисията, Общ сборник съдебна практика I-5163 от 2002 г.).

Изменение на съществуваща схема за помощ или помощ <i>ad hoc</i>	☐ Удължаване	Референтен номер на помощта, даден от Комисията ... ...
	☐ Промяна	... ...
	☐ Схема	от дд/мм/гггг до дд/мм/гггг
Продължителност ⁴⁰	☐ Схема	от дд/мм/гггг до дд/мм/гггг
Дата на отпускане ⁴¹	☐ Помощ <i>ad hoc</i>	дд/мм/гггг
Икономически сектор(и), за който(които) се отнася	☐ Всички икономически сектори, отговарящи на условията за получаване на помощ	
	☐ Само за някои сектори: моля, уточнете на ниво група по NACE ⁴²	... ...
Вид бенефициер	☐ МСП	
	☐ Големи предприятия	
Бюджет	Общ годишен размер на планирания бюджет по схемата ⁴³	Национална парична единица ... (цели суми) ...

⁴⁰ Срок, през който предоставящият орган може да се ангажира с предоставянето на помощта.

⁴¹ „Дата на предоставяне на помощта“ е датата, на която законовото право за получаване на помощта е предоставено на бенефициера съгласно приложимото национално законодателство.

⁴² NACE Rev. 2 — Статистическа класификация на икономическите дейности в Европейския съюз. Обикновено секторът се посочва на ниво група.

⁴³ В случай на схема за помощ: посочва се общият годишен размер на планирания бюджет по схемата или прогнозираните данъчни загуби на година за всички инструменти на помощ, съдържащи се в схемата.

	Общ размер на помощта <i>ad hoc</i> , предоставена на предприятието ⁴⁴	Национална парична единица ... (цели суми) ...
	☐ За гаранции ⁴⁵	Национална парична единица ... (цели суми) ...
Инструмент на помощта	☐ Безвъзмездни средства/лихвена субсидия	
	☐ Заем/възстановяеми аванси	
	☐ Гаранция (при необходимост с позоваване на решението на Комисията ⁴⁶)	
	☐ Данъчно облекчение или освобождаване от данъци	
	☐ Предоставяне на рисково финансиране	
	☐ Друго (уточнете) ...	
Обосновка	Посочете основанието, поради което е била създадена схема за държавна помощ или е била предоставена помощ <i>ad hoc</i> вместо подпомагане в рамките на ЕФМДРА: ☐ мярка, която не е обхваната от националната програма; ☐ приоритизиране при разпределянето на средства по националната програма; ☐ финансиране по ЕФМДРА вече не е възможно; ☐ Друго (уточнете)	

⁴⁴ В случай на помощ *ad hoc*: посочва се общият размер на помощта/данъчните загуби.

⁴⁵ За гаранции се посочва (максималният) размер на обезпечените заеми.

⁴⁶ Ако е уместно, позоваване на решението на Комисията за одобряване на методиката за изчисляване на brutния еквивалент на безвъзмездна помощ.